

A Nemzetpolitikai
Titkárság
beszámolója

4 - 6. oldal

Anyakönyvi
mizéria

7 - 10. oldal

A kassai
konzulátus 20 éve

36 - 40. oldal

www.onkormanyzas.sk

X. ÉVFOLYAM 3. SZÁM, 2020. NOVEMBER

ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE

BÉÍRATKOZÁSI KÖRKÉP

11 - 29. oldal

Tartalom

A Nemzetpolitikai Titkárság beszámolója 4

Anyakönyvi mizéria 7

Interjú Fekete Irénnel 11

Magyar Iskolaválasztási Program 16

Magyar iskolák szórványban 22

Felmérés a távoktatásról 25

Beíratási adatok a Bodroglakból 28

Lex Csallóköz és a szennyvíz 30

A gondozói szolgálatról 33

Kassán 20 éve működik magyar konzulátus 36

Bodrogszerdahelyi fejlesztések 41

Zétényi beszámoló 44

Falurport: Szalóc 47

merengés korona idején

Érkezik a segítség az önkormányzatoknak. Sorjáznak a hírek arról, hogy egyre több helyi önkormányzat dönt úgy, élni fog a kamatmentesen felvehető kisegítő-áthidaló hitellel, mely korlátozott mértékű ugyan, de az akut pénzhiányból egy kis időre kisegítheti településeinket.

A kiesett jövedelemadó-hányad átmeneti pótlására szeptember végéig 55 településnek hagyott jóvá hitelt a pénzügyminisztérium, lélekszámtól függően 1,25 milliótól és 2 300 euróig terjedő összegben. Adóbevételi ügyekben nagyjából az év végén látunk majd világosabban, mivel a jövedelemadó-bevallások elhalasztása október végéig korábbi összegezést nem tesz lehetővé. A folyósítandó kamatmentes hitelek a koronavírus-járvány első körének következményeit tükrözik. Ezen a téren az újabb „forduló” sem sok jóval kecsegtet. A járványcsendes nyári hónapok a kilátásainkkal kapcsolatos kormányzati intézkedések terén elmaradtak. Nem a közigazgatási reform reformját hiányolom, arra több idő kell, hanem a biztató jeleket-jelzéseket ebben a nagy bizonytalanságban. Mert egyelőre leginkább újabb, sokszor költséges feladatokat kaptunk a nyakunkba. Ha van bevételünk, ha nincs. A szelektív hulladékgyűjtés és -kezelés terén a helyi önkormányzatoknak december végéig meg kell oldaniuk a komposztálható konyhai hulladék elkülönített összegyűjtését; érdekvédelmi szervezeteink hiába kérték a törvény hatályba léptetésének kétéves halasztását. Annak tudatában is, hogy a korábban megkezdett szelektív gyűjtési rendszerek működése is igencsak döcögös, s ami a gyártó felelősség kikényszerítését illeti, azzal is hadilábon áll az állam, s a legfőbb illetékesek a rendszerhibák kiküszöbölésének sürgetésekor leginkább ránk mutogatnak: oldjuk meg a problémákat, akkor is, ha nem létezik olyan partner, amely szerződést kötne a településsel, mert időközben kiderült, hogy a szelektíven összegyűjtött másodlagos nyersanyag feldolgozására nincs kapacitás Szlovákiában...

Január elsejétől kötelezően komposztálhatunk. Pénz, ember, eszköz nélkül is. A legnagyobb problémát itt is a községi kiadások drasztikus megnövekedése jelenti. Az ilyen gyűjtéshez belépő beruházásként meg kell venni a megfelelő gyűjtőedényeket, és létre kell hozni a logisztikai hátteret, mert a rendszeres elszállításon kívül a gyűjtőedények tisztítását és fertőtlenítését is biztosítani kell, ha nem akarunk újabb, banálisabb ragályt kirobbantani falunkban-városunkban. A megcsappant központi adóbevételek miatt a megnövekvő költségeket a lakosságtól beszedett hulladékkezelési díjből kell fizetni (cinikusabb nagypolitikusaink szerint végtére is a lakos az, aki szemetel), így a már korábban előirányzott megemelt hulladéklerakói díjak költségén túl további helyi adóemelésekről is el kell gondolkodnunk.

Mert nekünk ugye december végéig nem csupán a konyhai hulladék szelektív összegyűjtésének megszervezésével kellene megbirkóznunk, hanem a 2021-es költségvetési terveinket is össze kellene állítanunk. Olyan mozgástérben, amely folytonosan változik, s ígéretek ugyan vannak benne, de matematikai képleteinkhez csupa-csupa ismeretlent kapunk kiindulási pontul. Szóval úgy kéne működőképes mikrovilágot teremtenünk – számszakilag is –, hogy híján vagyunk a játékszabályoknak.

Olyan lesz, mint a mesében. A kaszaköből főtt leves történetében. Mindannyiunknak fel van adva a lecke!

Óry Péter

Kedves Olvasó!

Örülök, hogy már többszöri alkalommal számolhatunk be az Önkormányzati Szemlében a Nemzetpolitikai Államtitkárság tematikus éveiről. 2012-ben született meg az a gondolat, hogy a Nemzetpolitikai Államtitkárság tematikus évet hirdessen azért, hogy a magyar nemzet gyarapodásáért végzett közös munkánk során kiemeljünk egy-egy olyan közösséget, akik kulcsfontosságúak magyar identitásunk megőrzésében, továbbörökítésében. A magyar nemzet határai addig érnek, amíg a magyar intézmények hatósugara elér. Ezen elv mentén hirdettük meg 2012-ben a külhoni magyar óvodák évét.

Valamennyien tudjuk, hogy az oktatás kulcsfontosságú magyarságunk megtartásában és továbbörökítésében. A 2012 és 2014 közötti időszakban az oktatást helyeztük tematikus éveink keretében a középpontba, külhoni nemzettartásainkkal közösen bonyolítottuk le az óvodák éve után a 2013 a külhoni magyar kisiskolások évét, majd a 2014 a külhoni magyar felsősök évét. Az

elmúlt tíz évben bővítettük és megerősítettük a magyar intézményhálózatot, hogy minden magyar gyermek számára elérhetővé tudjunk tenni a magyar oktatást. Módszertani és infrastrukturális fejlesztéseket hajtottunk végre, amelyek köszönhetően a külhoni magyar oktatás versenyképessé vált a többségi oktatással szemben.

2015-ben a nemzetpolitikai fókusz tovább bővült, amely a szülőföldön maradási és boldogulást hangsúlyozza a gazdaságfejlesztés segítségével. Ehhez illeszkedtek a Nemzetpolitikai Államtitkárság további tematikus éve: a 2015 a külhoni magyar szakképzés éve, a 2016 a külhoni magyar fiatal vállalkozók éve és a 2017 a külhoni magyar családi vállalkozások éve programokkal. 2018-tól pedig kitágítottuk a tematikus éveket valamennyi külhoni magyar családra a 2018 a külhoni magyar családok évében és a 2019 a külhoni magyar gyerekek évében. Idén pedig a 2020 az erős magyar közösségek évét hirdettük meg. Az elmúlt tíz évben számos eredményt

értünk el közösen külhoni magyar nemzetársainkkal, ugyanis amikor 2010-ben megkezdtük a munkát, akkor az

első lépésünk az volt, hogy helyreálítsuk azt a bizalmi köteléket az anyaország és a külhoni magyarság között, amelyet a 2010-et megelőző két kormányzati ciklus lépései, nemzetellenes törekvései gyengítettek meg. A nemzet újraegyesítését a közjogi újraegyesítéssel kezdtük, annak kimondásával, hogy a külhoni magyarok immáron nemcsak lélekben tagjai a magyar nemzetnek, de az egyszerűsített honosításnak köszönhetően annak állampolgáraivá is válhatnak. Ezt egészítette ki a választójog, amelynek révén a külhoni magyarság is beeszlást kapott a nemzetünk sorsát érintő legfontosabb döntésekbe.

A magyar–magyar kapcsolatok az intézményes fórumok keretében újra folyamatossá váltak. Megtízszereztük a nemzetpolitikai célú források összegét. A programok és támogatásokkal évente háromezer külhoni magyar intézmény és szervezet fenntartható működéséhez járulunk hozzá. Támogatásaink minden magyarul telepedésre, minden magyar közösségbe eljutottak a Kárpát-medencében. Kárpát-medencei teret hoztunk létre a kultúra és az oktatás mellett a gazdaságban is.

A Kárpát-medencében magyarnak lenni ma hátrány helyett újra előny.

A 2020-as évben kialakult világiárvány valamennyiünket próbára tett. Azonban megtapasztalhattunk, magyar nemzetünk összetartozását, egymás iránti fe-

lelősségviseletét ebben az időszakban is. A Nemzetpolitikai Államtitkárság programjait a járványhelyzet adta lehetőségekhez igazította. A programok szükségességét bizonyította, hogy a járványhelyzetben további külhoni nemzetársainknak tudtunk segíteni, valamint az online tér adta lehetőségeit kihasználva új színtereket nyitottunk a külhoni magyarsággal való kapcsolat-tartásban.

2020. április 24-én szerveztük meg a Határtalanul! középiskolai vetélkedő döntőjét. A vetélkedővel több mint 70 ezer magyarországi és külhoni diákot mozgattunk meg a Kárpát-medencében, akik nemzetpolitikai ismereteiket kamatoztathatták a vetélkedő során. A döntőben 20 csapat, több mint 6000 fiatal versenyzett. A vetélkedő győztese 1 millió forint nyereleményel a szatmárnémeti Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum lett.

Ezt követően több ezer diákot mozgatt meg a Nemzetpolitikai Államtitkárság Nagy Nyári Határtalanul Vetélkedője is, a döntőbe vajdasági, felvidéki, erdélyi, kárpátaljai, horvátországi és anyaországi osztályok mellett Buenos Aires-i és londoni magyar iskolák csapatai is bejutottak.

Idén ötödik alkalommal szerveztük volna meg a Kárpát-medencei vállalkozók találkozóját szakmai partnerünkkel, a Design Terminállal. A járványhelyzetre reagálva idén a Kárpát-medencei vál-

lalkozók I. online találkozóját szerveztük meg 200 külhoni magyar vállalkozó részvételével.

A járványhelyzet miatt az idei évben ősz helyett tavasszal, egy hónap helyett két hónapos játékidővel hirdettük meg a Miénk a város! játékot. 2013 óta a játék üzenete az, hogy a 6-10 éves gyerekek nem maguknak, hanem közösségüknek nyerne 100-100 ezer forint értékű Csodasarkot. A gyerekek 2013 óta mutatnak példát a felnőtteknek, hogy tehetségükkel, tenni akarásukkal mindenki tud közösségért tenni, mindez csak elszántság és akarat kérdése. Idén 2500 kisgyerek összesen 60 ezer megoldást küldött be nekünk, akik közül 115-en ajándékozhatják meg Csodasarkokkal közösségüket, valamint további 500 játékos könyvjutalomban részesül.

A Nemzetpolitikai Államtitkárság a nemzeti összetartozás napja alkalmából videópályázatot hirdetett Milyen jó, hogy itt vagyunk címmel. A pályázat célja az volt, hogy megemlékezzünk a trianoni békediktátum századik évfordulójáról, és a járványügyi helyzet miatt szinte mindenhol elmaradó június 4-i megemlékezések helyett a virtuális térben erősítsük a világ magyarságának határokon átívelő összetartozását. A pályázatra 10–25 év közötti külhoni, valamint anyaországi fiatalok jelentkezhetek kisfilmmel vagy videóüzenettel, amelyben bemutatták, mit jelent számukra, illetve egy

általuk megkérdezett idős ember, családtag, barát számára az összetartozás. A legjobb alkotások 300 000 Ft összegű pénzzutalomban részesültek, a legszínvonalasabb pályaműveket pedig 2020. június 4-én, a nemzeti összetartozás napján bemutattuk. A kisfilmek megtekinthetőek a www.kulhonimagyarok.hu oldalunkon is.

A Nemzetpolitikai Államtitkárság támogatásával a Prosperitási Alapítvány új online képzési felületet hozott létre *Vállalkozz Vajdaság!* címmel, amely öt különböző témakörben segít a vállalkozói kompetenciák fejlesztésében. A platform a fiatalokat és a kezdő vállalkozásokat szólítja meg.

A Szülőföldön magyarul programhoz kapcsolódóan az idei évben Jó tanuló, jó sportoló címmel új felhívást hirdettünk külföldi magyar diákok részére. Célunk, hogy megtaláljuk azokat a külföldi diákokat, akik a tanulás mellett valamely sportág területén is kiemelkedő teljesítményt értek el. A

felhívásra azok a szomszédos országokban magyar közoktatásban tanuló, illetve nappali tagozatos felsőoktatásban résztvevő hallgatók nyújthattak be pályázatot, akik régiós/megyei szinten a sportban is kiemelkedő teljesítményt nyújtanak. A legjobban szereplő jelentkezők – külföldi régióként egy fő – Az

év külföldi magyar jó tanulója, jó sportolója címben és fejenként 300 ezer Ft összegű pénzzutalomban részesülnek. A pályázatok benyújtási határidejéig összesen 42 pályázat érkezett: a pályázatok fele Erdélyből, de jelentős számban küldtek pályázatokat Felvidékről és Vajdaságból, Kárpátaljáról és Horvátországból. A benyújtott pályázatok arról tanúskodnak, hogy a külföldi magyar gyermekek számos sportágban – így pl. jégkorongban, küzdősportokban, de vízisportban, sakkban és tekében is – érnek el komoly eredményeket.

A járványhelyzetben a Kőrösi Csoma Sándor Program és a Petőfi Sándor Program ösztöndíjasai is folytatták szolgálatukat. A járványhelyzet adta lehetőségekhez mérten az online térben vagy szolgálatuk helyszínén segítették a magyar közösségeket a járványhelyzet átvészelésében úgy, hogy számos új, idősebb nemzetársunkkal is sikerült felvenniük a kapcsolatot, a napi gondjaik megoldásában ellátásukkal is segíthették őket.

A korábbi években megvalósított alkotótábor helyett az idei évben online alkotásra hívtuk a külföldi magyar középiskolásokat. A képzésen mintegy 100 külföldi magyar fiatal vett részt. Folytattuk a Ringató foglalkozásvezetők képzését is, amely idén online formában valósult meg.

Visszatekintve a 2020-as évre elmondhatjuk, hogy a magyarság határokön átívelő összetartozása a járványhelyzetben is megvalósult, 2020 a Nemzeti Összetartozás Éve a Nemzeti Összefogás Éve is lett.

Potápi Árpád János

magánszemély ügyvédje, a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala mellett működő Jogsegélyszolgálat jogásza szerint a bíróság kedvező ítéletet hozott, de ezt csak részsikerként lehet értékelni.

2011-től, azaz kilenc éve a kisebbségi nyelvhasználati törvény előírja: a nemzetiségek által legalább húsz százalékban lakott településeken kétnyelvűen kötelesek kiállítani az anyakönyvi kivonatokat, ha azt a polgár úgy kéri, ám ez a gyakorlatban nem valósul meg.

A törvény tökéletlenségét mutatja, hogy a 7. paragrafus értelmében a közigazgatási szerv és alkalmazottai (tehát a községi hivatalok alkalmazottai sem) nem kötelesek a kisebbségi nyelvet ismerni, viszont, ha az informatikai program, amivel az anyakönyvi kivonatok kiadására szolgáló nyomtatványokat kitöltik, tartalmazná az adatokat a kisebbségek nyelvén is, nem okozna gondot a hivatalnok kizárólagos szlovák nyelv tudása.

A formanyomtatványok bevezetésével is késtek a hivatalok

Szekeres Klaudia sérelmezte azt is, hogy már a kétnyelvű formanyomtatványokat is több éves késéssel vezették be, hiszen az átmeneti rendelkezések szerint egy éve volt az államnak, hogy biztosítsa ezeket, azaz már 2012. július elsejétől, de ez csak jóval később, 2015-ben történt meg.

A bírósági eljárás még tavaly októberben kezdődött. A keresetet a Jogsegélyszolgálat segítségével egy magánszemély adta be azt követően, hogy az Érsekújvári Anyakönyvi Hivatal nem volt hajlandó a szlovák mellett feltüntetni a születési anyakönyvi kivonaton a kérvényező személyes adatait magyarul is. A bírósági döntés viszonylag hamar lezajlott, hiszen júliusban megszületett a döntés, amely ellen az alperes nem fellebbezett, így az első fokon jogerőre emelkedett.

Az anyakönyvi kivonat kiadására szolgáló formanyomtatvány kétnyelvű volt ugyan, de az adatok benne már csak államnyelven szerepeltek, holott a hatályos törvények értelmében a dokumentumban a személyes adatokat a szlovák mellett magyarul is fel kellett volna tüntetni. Szekeres Klaudia szerint ennek meg a módja, ehhez azonban az

kell, hogy a hivatalnok tudja az adott kisebbség nyelvét, és hajlandó legyen azt manuálisan kitölteni, ugyanis a belügyminisztérium által biztosított számítógépes program csak egy nyelven tudja kitölteni a dokumentumot, szlovákul. A jogász szerint a probléma megoldására két lehetőség lenne: a belügyminisztérium biztosítja a többnyelvű számítógépes programot az anyakönyvi hivatalok részére, aminek köszönhetően a kisebbség nyelvén is kitöltheti majd a rendszer az adatokat, tegyük hozzá, nem sok adatról van szó, a másik megoldás a hivatalnokon is múlik, kitöltheti a nyomtatványt manuálisan.

Hivatkozási alapnak megfelel, de csak részsikerről van szó

Szekeres Klaudia elmondta azt is: a gond az, hogy hiába írnak elő valamit a törvények és mi hiába pereljük a hivatalt, a belügyminisztériumot kellene, hiszen a probléma megoldását ott kellene

biztosítani. A mostani siker emiatt csak részsiker, hivatkozási alapnak megfelel, de további eljárások indítására is szükség lesz, más-más kerületi bíróságoknál. A jogsegélyszolgálat ugyanakkor az alkotmánybíróságig szeretné elvinni az ügyet, hiszen jelenleg az egyénen múlik, feljelentést tesz-e a törvénysértés miatt a kisebbségi kormánybiztosnál vagy bírósági eljárást indít, hogy érvényesítse jogait. Azt kell elérni, hogy a probléma rendszerszinten megoldódjon.

Az ügy pikantériája az is, hogy a belügyminisztérium arra hivatkozik, hogy nem áll rendelkezésükre a szükséges anyagi keret ahhoz, hogy többnyelvűsítsék a szóban forgó informatikai rendszert. „Ez egy alibista érvelés, a strasbourgi bíróság is többször megfogalmazta, az állam erre hivatkozva nem vonhatja ki magát a felelősség alól, Szlovákia köteles eleget tenni a nemzetközi kötelezettségeinek” – nyilatkozta a jogász.

Szekeres Klaudiával szeptember 22-én beszélgettünk a bírósági perről, néhány napra rá érkezett a hír, hogy az anyakönyvi kivonatok ügyében újabb fejlemények történtek. Az esetről előbb Öry Péter, kiadónk, a Pro Civis polgári társulás elnöke adott hírt a közösségi hálón, majd a sajtóban is megjelent.

Új fejlemények az anyakönyvi kivonatok kétnyelvűsítésével kapcsolatban

„A belügyminisztérium most értesítette az illetékes községeket - épp a bírósági döntésre hivatkozva, - hogy ezentúl minden adatot tüntessenek fel a kétnyelvű anyakönyvi kivonat kiállításakor. Mindezek mellé rövid útmutatót is mellékeltek. Nem mellékes az sem, hogy a település nevét is fel kell tüntetni minden esetben a nyomtatványon - remélem, hogy ez egy lépés a település szlovák és magyar nyelvűnek

egyenrangúsítása terén és hamarosan hivatalosan - például a községi pecséten is – használhatjuk ez utóbbit is!” – írta Öry Péter a közösségi hálón.

Öry Péter, aki egyben Csallóközsütörtök polgármestere is a bejegyzéshez csatolta azt a levelet is, amit a hivatalok megkaptak, ezek alapján a címzett a Szenci, a Dunaszerdahelyi, a Galántai, a Komáromi, a Lévai, a Nyitrai, az Érsekújvári, a Párkányi, a Vágsellyei, a Losonci, a Rimaszombati, a Nagykürtösi, a Kassai, a Nagymihályi, a Rozsnyói és a Töketerbesi járási hivatal volt. A levél arról értesíti a hivatalokat, hogy a járás területén olyan települések is vannak, ahol az állampolgárok legalább húsz százaléka magyarnak vallotta magát, ezért egy véleményezést küld, mely szerint kötelesek kiadni az igényelt kétnyelvű dokumentumokat. Hozzátehetjük a kér-

dést: vajon a többi kisebbség nyelvének érdekében is történt-e ilyen intézkedés.

A kétnyelvű anyakönyvi kivonatok ügyében törvénysértés történt

A levél kitér a bírósági tárgyalás eredményére, mely szerint a Nyitrai Kerületi Bíróság 2020. július 22-ei határozatában állapította meg, hogy a kétnyelvű anyakönyvi kivonatok ügyében törvénysértés történt a 184/1999-es nemzeti kisebbségi nyelvek használatát szabályozó törvény értelmében, ugyanis az csak részlegesen volt kétnyelvű.

Öry Péter az ügyről nyilatkozott a Felvidék.ma hírportálnak. Kifejtette: a belügyminisztériumi iránymutatás felhívja a figyelmet a Nyitrai Kerületi Bíróság

SLOVENSKÁ REPUBLIKA / SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG	
RODNÝ LIST / SZÜLETÉSI ANYAKÖNYVI KIVONAT	
Číslo / Szám: 345/2018	
V knihe narodení matričného úradu Dunajská Streda Dunaszerdahely anyakönyvi hivatalának születési anyakönyvében	
zväzok 131 131 kötet	ročník 2013 2013. évfolyam
strana 103 103. oldal	por.č. 459 459. sorszám
je zapísané alatt a következő bejegyzés szerepel	
Deň, mesiac, rok narodenia a rodné číslo Születési ideje (év, hó, nap) és személyi száma	27.07.2013 dvadsiaty siedmy júl dvetisictrnásť 2013.07.27. kétezer-tizenhárom július huszonhét 130727/1234
Miesto narodenia Születési helye	Dunajská Streda Dunaszerdahely
Meno a priezvisko Családi neve és utóneve	János Nagy Nagy János
Pohlavie Neme	mužské férfi
O t e c / A z a p a	Meno a priezvisko, rodné priezvisko, deň, mesiac, rok a miesto narodenia, štátne občianstvo, rodné číslo Péter Nagy rod. Nagy 18. december 1978 Dunajská Streda, Slovenská republika Slovenskej republiky
A z a p a	Családi neve és utóneve, születési család neve, születési ideje (év, hó, nap), születési helye, állampolgársága, személyi száma Nagy Péter szül. Nagy 1978. december 18. Dunaszerdahely, Szlovák Köztársaság Szlovák Köztársaság állampolgára 786218/1234
M a t k a / A z a p a	Meno a priezvisko, rodné priezvisko, deň, mesiac, rok a miesto narodenia, štátne občianstvo, rodné číslo Katalin Nagy rod. Kiss 21. február 1979 Dunajská Streda, Slovenská republika Slovenskej republiky
A z a p a	Családi neve és utóneve, születési család neve, születési ideje (év, hó, nap), születési helye, állampolgársága, személyi száma Nagy Katalin szül. Kiss 1979. február 21. Dunaszerdahely, Szlovák Köztársaság Szlovák Köztársaság állampolgára 790221/1234
Poznámky Megjegyzések	

„Ezentúl az említett jogi döntés értelmében minden adatot magyarul is fel kell tüntetni a kétnyelvű anyakönyvi kivonat kiállításakor.”

döntésére, amely kimondta, hogy a kétnyelvű anyakönyvi kivonatokban minden adatnak kétnyelvűen kell szerepelnie (szlovákul és magyarul), ellenkező esetben, azaz a hiányosan, illetve csak részben magyarul kitöltött anyakönyvi kivonat érvénytelennek minősül.

A belügyminisztérium felelős osztálya ezért azt ajánlja az érintett települések anyakönyvi hivatalainak, hogy töltsék ki magyar nyelven azokat az adatokat is, amelyekre eddig nem volt lehetőség az informatikai rendszer miatt. Ezek a következők: dátum (írottan), születési hely, nem. Mindezek mellé a kisebbségi kormánybiztos hivatala által készített kétnyelvű mintát is mellékeltek. Az értesítésben több alkalommal is megjegyzik, ideiglenes megoldásként tesznek javaslatot. Csak remélni merjük, hogy a valósi megoldás, ami már tartós lesz nem várat magára újabb 9 évet.

A Felvidék.mának Óry Péter elmondta: hivatalos belügyminisztériumi dokumentumot kaptak az önkormányzatok anyakönyvi hivatalai. Ezentúl az említett jogi döntés értelmében minden adatot magyarul is fel kell tüntetni a két-

nyelvű anyakönyvi kivonat kiállításakor.

Óry Péter kitért arra is, hogy az 1995-ös „táblatörvényt” (melynek értelmében a szlovákiai települések magyar megnevezése csak informatív megjelölése a településeknek, nem pedig a neve) is felülírja a szóban forgó dokumentum, hiszen a települések nevei is szerepelhetnek magyarul ezeken a hivatalos okmányokon.

Sajnálatos módon azonban a központi, minisztérium által létrehozott programban, azaz a IS CISMA rendszeren keresztül továbbra sem lehetséges a kétnyelvű dokumentumok kiállítása, azt ugyanis még mindig nem egyeztetették össze a törvényi előírásokkal. „Az előnyomtatott, védjeggyel ellátott dokumentumokba, mint a születési anyakönyvi kivonat, házasságlevél, vagy a halotti anyakönyvi kivonatok, mi csak az adatokat nyomtatjuk bele a programból. Erre a program azonban nem ad lehetőséget” – mondta a polgármester a hírportálnak.

A minisztérium tehát ismét az önkormányzatokra ró olyan teendőket, amiknek megoldása nem a községek anya-

könyvi hivatalainak a feladata lenne, hanem az államé. Óry Péter ezzel kapcsolatosan a Felvidék.ma-nak úgy nyilatkozott: „Mi (Csallóközcsütörtök község anyakönyvi hivatala – a szerk. megj.) egy régebbi, általunk előfizetett programnak köszönhetően meg tudjuk oldani ezeknek az iratoknak a kétnyelvűsítését. Mindenképpen előrelépésként értékelem a belügyminisztérium levelében tett ajánlását, mivel eddig tilos volt, hogy ezeken a kétnyelvű nyomtatványokon a tartalmat magyarul is feltüntessük. Most azonban megadják a teljes kétnyelvűség jogi lehetőségét” – nyilatkozta.

A jog tehát adott, egy évtizednyi várakozás után kiharcoltuk azt, hogy végre élhessünk is vele, a megoldás továbbra is felemás, de csak rajtunk múlik, kérjük-e, avagy a hivatalok ajánlják-e a polgáraiknak a kétnyelvű anyakönyvi kivonatok kiállítását. Ne feledjük, azokon a településeken van erre lehetőség, ahol a lakosság számaránya meghaladja a húsz százalékot, a lista a Tt. 221/1999. számú kormányrendelet mellékletében található.

Fekete Irén:

Közös célunk, hogy az iskolából ne fogyjon el a magyar gyermek, **velük építsünk jövőt, hiszen ők megmaradásunk zálogai.**

Becsengettek. Alig pár hete kezdődött el a 2020/21-es tanév. Több tekintetben rendhagyó iskolaévnek nézünk elébe. Közel fél év elteltével újra tanulókkal teltek meg az iskolapadok, gyerekzsejjel a folyosók és az iskolaudvarok. Amilyen formabontó volt márciustól az oktatás menete, ugyanúgy rendkívüli volt az ideai beiratkozás is. A legtöbb iskolában online módon folyt le. A leendő kiselsősök sehol sem lépték át az iskola küszöbét. Erre csupán szeptemberben került sor.

Mindannyian tudjuk, hogy a magyar oktatási intézmények fokozottan jelentős a tanintézménybe beiratott gyermekek száma. A létszám alakulása nem csupán az adott iskola jövőjét határozza meg, hanem a helyi és regionális szinten a magyar közösség helyzetét s annak jövőbeli formálódását is. Mindebből kifolyólag a felvidéki magyar közösség folyamatosan figyeli az egyes tanévek beiratkozásainak eredményét, a pontos számokat, az elsősök létszámának az alakulását.

Ezek függvényében szólította meg az Önkormányzati Szemle Fekete Irént, a

Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének az elnökét. Az elnök aszszonyt többek között a tanévkezdésről, a beiratkozásról, a felvidéki magyar iskolai közeg perspektíváiról is kérdeztük.

A SZMPSZ miként fogalmazza meg a beiratkozás fontosságát? Melyek azok az alappillérek, melyeket szem előtt kell(ene) tartani a beiratkozásnál?

Az iskolai beiratkozások az intézményes oktatás életében meghatározó jelentőséggel bírnak. Míg az érintett szülők a tavasz elején jutnak el a végleges döntéshez, az iskolavezetők már jóval korábban, augusztus-szeptemberben megkezdik az adott tanévre szóló beiratkozási programok megtervezését. Kiemelném, hogy a beiratkozás folyamatát, eredményeit nem csupán szülők, pedagógusok és a fenntartók kísérik figyelemmel, hanem a média, egyes társadalmi szervezetek, valamint magyar közösségünk minden olyan tagja, aki felelősséget érez az anyanyelvi iskolák fennmaradásáért. Természetesen Szövetségünk munkájában is prioritást élvez ez az esemény,

melyet rendszeresen kiemelt figyelemmel kísérünk.

A szülők számára azt tanácsoljuk, hogy beiratás előtt az alábbi fontos, meghatározó tényezőket mindenképpen vegyék figyelembe: a gyermek iskolaérettségének szintje, az iskola tanítási nyelvének megválasztása és az a személy, aki a gyermekkel a legtöbbet tud majd foglalkozni iskola után / annak munka- és időbeosztása, képzettsége, nyelvi ismeretei/. Ugyancsak sokat nyom a latban, hogy megfelelően tájékozódjanak a választott iskola felszereltsége, szakkörei, idegen nyelvi kínálata, sportolási lehetőségei, épített környezete felől.

A Szövetség miként készül fel a beiratkozásra? Miként segítik, támogatják a tanintézményeket?

A beiratkozás bizonyos feltételeit törvény szabályozza, ehhez igazodva az időpontot az egyes településeken a fenntartóval közösen döntenek el. A formaváltozó, minden oktatási intézményben sajátos, egyéni módon zajlik, van, ahol ünnepélyes keretek között, másutt

az iskolaérettség felmérése is része a beíratkozásnak, de egyaránt jelen van a gyermek, a pedagógus és a szülő is. Idén a tavaszi beíratások rendhagyóan, gyermekek nélkül, online formában történtek. Az SZMPSZ közvetlenül nem kapcsolódik be a beíratás folyamatába, viszont minden év áprilisában és októberében elkészíti a saját statisztikai kimutatását, az adatok az intézményvezetők-től származnak, amiért nagy köszönettel tartozunk. Ezen adatok segítségével tudjuk figyelni az éppen aktuális helyzetet, és ahol erre igény van, készek vagyunk szakmai segítséget nyújtani.

Miben változott az elmúlt években, évtizedekben a beíratkozási program?

Intézményeink a diáklétszám folyamatos csökkenésének mérséklése céljából beíratkozási programokkal igyekeznek elősegíteni az anyanyelvű iskola választását. Ebben gyakran segítségükre vannak a szülői és egyéb szervezetek. A

beíratkozási programoknak kialakultak a maguk jól bejáratott módjai és eszközei, amelyeknek vannak állandó és változó elemei. A magyar iskolák többsége törekszik arra, hogy sajátosságait felmutassa. Ennek egyik formája, hogy az intézmények 1989 után ismert személyiségek nevét vették fel. Az iskolák 35 %-a rendelkezik tiszteletbeli névvel.

Több iskola pedagógiai programja tartalmazza a helyi és regionális ismeretek oktatását. A tanintézményekben a szakörök mellett jelentős számban működnek kulturális tevékenységet folytató diákcsoportok – énekkarok, néptánc-csoportok, bábjátékosok, diákszínpadok. Számtalan iskola pedagógusai a hétvégén játszóházakat, kézműves foglalkozásokat tartanak, ahová szüleikkel együtt várják a leendő elsős kisdiaákat. Itt közelebbről megismerkedhetnek a gyermekek a pedagógusokkal.

Az évek során természetesen változnak a beíratkozás körülményei is. Mindig

látunk valami újat, valami jobbat, korszerűbbet az eddigieknél, hiszen állandóan monitorozzuk az egész Kárpát-medence kisebbségi oktatását, illetve megosztjuk egymással a tapasztalatainkat, a bevált, jó gyakorlatokat. Tudnivaló, hogy a SZMPSZ a Kárpát-medence valamennyi magyar pedagógus szervezetével jó viszonyt ápol évtizedek óta.

A külhoni magyar, így a felvidéki anyanyelvű oktatás támogatásának, és a magyar iskolaválasztási törekvések segítésének elsődleges jogalapja a Magyar Köztársaság Alkotmányában rögzített követelményhez kapcsolódik, mely szerint az anyaország felelősséget érez a határon túli magyarok sorsa iránt, és támogatni kívánja megmaradásukat a szülőföldjükön.

dagógusszövetség biztosítja az oktatási, nevelési támogatások adatainak feldolgozását, lebonyolítását.

A külhoni magyar, így a felvidéki anyanyelvű oktatás támogatásának, és a magyar iskolaválasztási törekvések segítésének elsődleges jogalapja a Magyar Köztársaság Alkotmányában rögzített követelményhez kapcsolódik, mely szerint az anyaország felelősséget érez a határon túli magyarok sorsa iránt, és támogatni kívánja megmaradásukat a szülőföldjükön.

A Nemzetpolitikai Államtitkárság 2012 óta minden évben tematikus évet hirdet, melyek során igyekeznek az érintett intézményeket szakmailag, módszertanilag, infrastrukturálisan is támogatni. Hosszú lenne a lista, ha felsorolnánk, hány óvoda, alap-és középiskola, egyházi intézmény, alapítvány, képzés, tanfolyam, rendezvény részesült támogatásban általuk: építés, állagmegóvás, felújítás, pályázat stb. formájában. A támogatás minden esetben megbízható és nagyvonalú.

A Rákóczi Szövetség is fontosnak tartja az anyanyelven folyó oktatást. Ez ügyben milyen a kapcsolat a Rákóczi Szövetséggel?

Ami a beiratkozási kampány körül immár 2004 óta nem változik, az a Rákóczi Szövetséggel való együttműködésünk, programjainak támogatása, propagálása. A Rákóczi Szövetség immár több esztendeje munkálkodik azon, hogy megkönnyítse a Kárpát-medence és benne a felvidéki magyarság anyanyelvének, kultúrájának, identitásának megőrzését, szülőföldjén való megmaradását és boldogulását. Teszi ezt sokoldalú anyagi és szellemi támogatással, egy pillanatra sem feledve, hogy a felvidéki gyökerekkel rendelkező II. Rákóczi Ferenc fejedelem szellemi örökségét népszerűsítse és éltesse tovább.

Közös célunk, hogy az iskolából ne fogyjon el a magyar gyermek, velük építsünk jövőt, hiszen ők megmaradásunk zálogai.

A Rákóczi Szövetségnek komplex iskolaválasztási programja van, kezdve a Gólyahír programmal (az újszülöttek köszöntésének programja), folytatódva az iskolaválasztási kampánnyal és összességében az iskolakezdő tanulók köszöntésével. A program két fő elemből áll: az

óvodai iskolaválasztási kampányból és a magyar iskolakezdő diákok beiratkozási ösztöndíj programjából. A beiratkozási ösztöndíj mértéke 10.000 forint, ezt támogatási szerződés keretében, személyesen vehetik át a magyar tanítási nyelvű (és kétnyelvű) iskolában tanulmányaikat megkezdő gyermekek szülei.

Az iskolaválasztási kampány keretében minden felvidéki magyar óvodás karácsonyi ajándécsomagot kap, aminek része egy szülőkhöz szóló levél a magyar iskolaválasztás érveivel együtt. Ebben tudatják, hogy amennyiben a szülők vállalják gyermekük magyar iskolába íratását, számíthatnak az iskolakezdést követően a Rákóczi Szövetség beiratkozási ösztöndíjára. A program célja, hogy ráirányítsa a magyar családok figyelmét a magyar iskolaválasztás fontosságára és helyességére.

A Beiratkozási Program háttérében nagy szabású társadalmi összefogás jött létre. A támogatók között mintegy kétszáz magyarországi önkormányzat, civilek, közéleti személyiségek és alapítványok sorakoztak fel. Az említetteken kívül több más anyaországi szakmai intézmény és szervezet együttműködő támogatását is élvezhetjük, melyek segítséget nyújtanak a felvidéki magyar oktatási hálózatnak az óvodától az egyetemig.

A 2020/21-es tanévre vonatkozó hivatalos adatok még nem ismeretek. Az elmúlt évek adatait összehasonlítva mi jellemzi az iskolai közegünket? Milyenek a tendenciák?

Az idén a beiratkozás eseménye is a koronavírus ármékkéba került, és az eddigiektől eltérően zajlott le. Az eredmények viszont örömet hoztak, az új tanévet az előző évhez viszonyítva 28-cal több első kezdő meg. Az elmúlt tanévben, ebben az időszakban 3499 elsőst iskoláztak be, az idén a beiratkozottak száma 3527-re változott. Sikerek könnyelhetjük el a létszámemelkedést, de ezek a számok szeptember végéig még változhatnak. Hogy minek köszönhetjük az emelkedést? Nem hiszem, hogy egyetlen magyarázat lenne érvényes, inkább több együttíthatónak köszönhető, amibe beletartozik az átgondolt, sikeres kampány is, bár az idén szelídebbre sikerült, hisz nem élőben zajlott.

Én személy szerint rendkívül fontosnak tartom a szülők tudatosabb döntését, elköteleződését az anyanyelvi iskola

A Szövetségnek vannak támogatói e téren (civil szervezet, magyarországi szervezetek, szervezetek) Milyen az együttműködés e tekintetben?

A szlovákiai magyar iskolahálózat elsődleges támogatója a Magyar Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága és az EMMI (Emberi Erőforrások Minisztériuma, Magyarország). Nagyon sokat jelent a szlovákiai magyar közösség számára az anyaország által nyújtott sokoldalú erkölcsi és anyagi támogatás, ez utóbbi a magyar oktatási intézményt látogató gyermekek, diákok, egyetemi hallgatók nevelési, oktatási, tankönyv-és taneszköz támogatásában mutatkozik meg. A magyar állam a Bethlen Gábor Alapon keresztül 2010 óta közvetlenül a családokhoz juttatja el oktatási-nevelési támogatását. A támogatásra jogosult 3 éves kortól 18 éves korig minden olyan kiskorú, illetve szülei, akik magyar nyelvű nevelési vagy oktatási intézmény növendékei. A kedvezménytörvény értelmében a Pe-

mellett, a magyarságtudat erősödését. A különféle kedvezmények, támogatások is nyomhattak a latban, és nyilvánvaló az eredménye az utóbbi időkben zajló Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Programnak, az óvodai, iskolai épületek felújításának, korszerűsítésének is. Sokkal nagyobb kedvvel vezetik szemük fényét a szülők egy tiszta, egészséges, jól felszerelt, zöld övezettel büszkélkedhető oktatási intézménybe, mint egy elavultba.

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége is megtette a magáét a saját területén. Harminc esztendő elmúltával együtt örülhetünk annak, hogy az anyanyelvi oktatás Szlovákiában az óvodától kezdve az egyetemmel bezárólag biztosítva van. Szövetségünk 30 esztendeje kínálja a pedagógusoknak lehetőséget a szakmai fejlődéshez, támogatja a kreatív ötleteket, helyt ad a kezdeményezéseknek, tájékoztat, irányt ad, segít.

A beíratott gyermekek száma, a diáklétszám alakulása mi mindent határoz meg a felvidéki oktatási rendszerben (iskolai hálózatban)?

A normatív alapú finanszírozási rendszerben a tanulók létszáma meghatározó tény, ez teszi lehetővé (vagy éppen kérdésessé) egy-egy intézmény létét, fennmaradását, jövőjét. Természetesen előfordulhat, hogy egy-egy évben

gyengébbre sikerül a beíratkozás, mert kevesebb gyermek született a településen, az iskola felvevő körzetében. Ha ez csak időszakos és nem állandósul, okos, jó döntésekkel áthidalható. Gond akkor jelentkezik, ha éveken keresztül egyre csökkenő létszámmal kell fenntartani az intézményt, és remény sincs arra, hogy ez pozitív irányba változzék.

Egy-egy iskola megszűnése mindannyiunkat szomorúsággal tölt el, hiszen amelyik településről eltűnik az iskola, onnan kiszakad egy darab a kultúrából, az anyanyelvből, a hagyományok őrzéséből.

Szinte minden tanév kezdéskor hallunk iskolák megszűnéséről. Mindez milyen hatással van a közösségünkre? Erről hogyan vélekedik a SZMPSZ?

Egy-egy iskola megszűnése mindannyiunkat szomorúsággal tölt el, hiszen amelyik településről eltűnik az iskola, onnan kiszakad egy darab a kultúrából, az anyanyelvből, a hagyományok őrzéséből.

Az okok? Többet is megnevezhetünk, de valahol egy is elég a magyarázat-

hoz, máshol három sem elég: kevesebb gyermek születik, az asszimiláció is megteszi a magáét, a külföldön való boldogulás is lassan megszokottá válik, és a magyar identitástudat is gyengülni látszik a magyar érdekképviselet hiánya is az okok közé tartozik. A szülők egy része boldogabb jövőt vizionál a többségi nyelvű iskolába adott gyermeke számára, pedig a szlovákiai magyar értelmiségiek 90 százaléka magyar nyelven érettségizett. Iskoláink munkáját nehezíti, hogy folyamatosan növekszik a hátrányos helyzetű és egyéni bánásmódot igénylő gyermekek száma, szakember pedig alig akad, a nevelési tanácsadóknak kevés a magyarul tudó pszichológus, gyógypedagógus, logopédus.

Miként lehetne optimalizálni az iskolai rendszerünket?

Bár a gyermeklétszám összességében nem mutat jelentős csökkenést az utóbbi években, mégis vannak iskolák, amelyek komoly gondban vannak. A múltban településhálózatunkhoz igazodva szinte minden községben épült iskola. A jelenleg működő 244 alapiskolából 104-ben 100 alatt van a tanulók száma. Ezeknek jelentős része jogalanyiság nélküli alsó tagozatos kisiskola, melyet az önkormányzat működtet, de van köztük 1-9 évfolyammal működő teljes szervezetségű jogalanyi intézmény is.

Az alacsony tanulólétszám miatt a normatív, fejpénz alapú állami dotáció nem elegendő az összes kiadás fedezésére, az önkormányzatnak saját költségvetéséből kell pótolnia, ha meg akarja tartani az intézményt. Amennyiben egy önkormányzat olyan anyagi helyzetbe kerül, hogy ezt nem tudja vállalni, kénytelen radikális megoldást keresni a kialakult helyzetre.

Nyilvánvaló tény, hogy az intézmények számához képest kevés a gyermeklétszám. Az SZMPSZ kezdeményezésére már tavaly két alkalommal rendeztünk szakmai fórumot intézményvezetők, oktatási szakemberek, fenntartók részvételével. Elemeztük a helyzetet, több lehetőséget is felvázoltunk, de a problémát megoldani csak a helyi közösség, a fenntartók képesek. A felelős döntéshez kistérségi fórumokra van szükség, ehhez felajánlottuk szakértőink segítségét.

Mi úgy véljük, az okos, felelős döntések helyben szülehetnek. Egy-egy település közössége tudja a legjobban, mihez van erő, akarat és lehetőség. Az iskola összevonás, kistérségi iskolák 2-3 település összefogásával vagy iskolaközpontok kialakítása lenne-e a jó megoldás. A hatályos törvények értelmében minden község, illetve fenntartó a saját hatáskörében dönt a fenntartása alatt álló oktatási intézmény léteiről.

Azt azért szeretném kihangsúlyozni, hogy egészen biztos, hogy nem az iskoláink színvonalával van a baj! Ott harcolnak, küzdenek a pedagógusok a gyerekekért. A Magyar iskolákban egy tanár sem engedheti meg magának azt a luxust, hogy ölbetett kézzel üljön, ne készüljön fel becsületesen a tanítási órára, mert ezzel rontaná az iskolahírnevét.

Beiratkozás szempontjából milyenek az előrejelzések a 2020/21-es tanévre?

Mint már említettem, az elmúlt tanévben 3499 elsőst iskoláztak be, az idén a beiratkozottak száma 3527-re változott, reméljük, a valós létszám sem lesz kevesebb.

Milyenek a kilátások a következő évekre nézve?

Vannak még tartalékok, elsősorban ott, ahol a magyar szülő szlovák iskolát választ a gyermekének. Ha őket

sikerülne meggyőzni az anyanyelven folyó oktatás előnyeiről, bizonyára jelentősebb létszámnövekedést tapasztalnánk. Reménykedem, hogy a jövőre bevezetendő kötelező óvodai oktatás a magyar gyermekek számára is elérhető lesz minden településen, ahol legalább 20% a magyarok aránya, mert a magyar óvodából egyenes út vezet a magyar iskolába.

Mindez hogyan befolyásolja a Szövetség tevékenységét?

Úgy érzem, hogy átmeneti állapotban vagyunk, nemcsak mi, felvidéki magyarok, hanem a körülöttünk levő világ is. Régi, bevált értékeket elengedünk, másra cseréljük, vagy idejétműltnak tartunk. A hatalmas méretű technológiai fejlődés megváltoztatta életünket, felnőttét, gyermekét, tanítóét, kétkezi munkását egyaránt. Az információk mérhetetlen áradata zúdul ránk naponta, tele álhírekkel, féligazságokkal. Ember legyen a talpán, aki utat tör benne, és megtalálja az irányt, ami alapján biztonságosan haladhat. Remélem, mi szlovákiai magyarok is hamarosan rálelünk a magunk útjára.

Sok jól működő, barátságos, családiról szóló óvodát és iskolát kí-

vánok a gyerekeknek és szüleiknek egyaránt! Csak ne legyenek üresek a padsorok, ha van, aki betölti, téglá is akad majd az újjáépítéshez!

Nem érezném magam a helyemen a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége elnöki székében, ha nem bizakodva és derűsen néznék a jövőbe. Vannak biztató jelek és terveink, elképzeléseink is a jövő megtervezéséhez, ezekről még korai lenne beszélni, hiszen még nincs okunk a harangokat félrevernünk.

Egyetlen kívánsága ma minden pedagógusnak, hogy egészséges, vírusmentes tanévet kezdhessünk. Nem esünk kétségbe, ha az oktatás újra átkerül a digitális térbe, kellő tapasztalatot gyűjtöttünk össze márciustól júniusig. Nem helyettesíti ugyan a tantermi tanítást, de boldogulunk.

Sok jól működő, barátságos, családiról szóló óvodát és iskolát kívánok a gyerekeknek és szüleiknek egyaránt! Csak ne legyenek üresek a padsorok, ha van, aki betölti, téglá is akad majd az újjáépítéshez!

Pásztor Péter

Összefogás a magyar iskolákért - sikeres a Magyar Iskolaválasztási Program

A koronavírus-járvány nem állította le a Rákóczi Szövetséget
A Rákóczi Szövetség szeptemberben több mint 9000 külföldi magyar iskolakezdő kisdíákot köszöntött iskolatáskával és beiratkozási ösztöndíjjal. Ebből a Felvidéken a Rákóczi Hálózat segítségével közel 3600 felvidéki magyar iskolakezdő családjának adták át szeptember első két hetében a magyar összefogást jelképező támogatást.

Csáky Csongor, a szövetség elnöke ezúton is köszöni a partnerek munkáját és az iskolák együttműködését.

Mint mondta, az iskolaválasztást elismerő ösztöndíjat és az iskolatáskát a Felvidéken mintegy 3600, Kárpátalján közel 2000, Vajdaságban 1300, Erdélyben és Partiumban – Bihar, Máramaros, Beszterce-Naszód, Arad, Temes, Fehér, Hunyad, Szeben megye, Torda és Dés régiója – több mint 2000 iskolakezdőnek, valamint 200 magyar oktatásban részesülő moldvai csángó gyermeknek adják át a Szövetség képviselői.

„A Rákóczi Szövetség a közösségteremtésre szerződött, s most a személyes kapcsolatok korlátozóztak. Nagyon kellemetlen hír ért bennünket augusztus végén, amikor is lezárultak Magyarország határai. Itt jött számunkra az a nagy kihívás, hogy miként tudjuk feladatunkat teljesíteni, amikor is még múlt év decemberében tettünk a szülőknek egy egyértelmű ígéretet, hogy a tavaszi beiratkozáskor kapnak egy jó minőségű iskolatáskát, ősszel pedig számíthatnak arra, hogy személyesen találkozunk velük, s megköszönjük nekik azt a nagyon fontos döntést, hogy gyermeküket magyar iskolába írásták” – válaszolta Csáky Csongor.

Mint ismert a járványügyi helyzet és a tavaszi intézkedések is már csak online-módon tetteék lehetősévé a beiratkozásokat, elmaradtak az iskolákban a

nyílt napok és az ünnepélyes iskolatáska-átadásokra sem volt akkor lehetőség. Ugyanakkor a táskák az elmúlt hónapokban a Felvidéken minden egyes magyar iskolát működtető településre eljuttattak, s a szeptemberi iskolakezdéskor a pedagógusok segítségével az elsősök vállára kerültek.

Köszönet a Rákóczi Hálózat nélkülözhetetlen közreműködéséért és önzetlen munkájáért

„Szeptemberben arra készültünk, hogy magyarországi támogatóinkkal együtt meglátogatjuk az iskolákat, s megköszönjük a szülők helyes döntését, amit meghoztak a magyar jövőnk szempontjából. Viszont a határzár azt jelentette számunkra, hogy mi nem tudunk átjönni. Azonban a Pozsony és Nagykapos között működő Rákóczi Hálózatnak és ennek kisebb egységeinek, a célapoknak köszönhetően sikeresen megvalósulhatott az ösztöndíjátadás” – nyilatkozta a Felvidék.ma-nak Csáky Csongor.

Hozzátette, **itt is szeretné megköszönni a Rákóczi Hálózat elkötelezett vezetőinek, munkatársainak, a célap vezetőknek, az iskolák igazgatóságának azt együttműködést és segítséget**, ami lehetővé tette azt, hogy a Rákóczi Szövetség közel 250 felvidéki alapiskolában, mintegy 3600 iskolakezdőnek át tudta adni a magyar összefogást jelképező beiratkozási ösztöndíjat.

„A felvidéki partnereink segítségével a szülőknek az ők közvetítésével ki tudtuk fejteni a köszönetünket. Nagyon örülünk annak is, hogy a felvidéki magyar elsősök olyan iskolatáskával járnak, ami egyrészt szép, jó minőségű, kíméli a gyermekek gerincét, s ott szerepel minden táskában, hogy ezt a Rákóczi Szövetség azért ajándékozta nekik, mert magyar iskolába járnak” – mondta Csáky Csongor.

Kifejtette, bíznak abban, hogy az idei jó példa jövőre is mintául szolgál, és minden iskolakötelessé váló magyar gyermek számára a családok a magyar oktatást választják.

„Reméljük, hogy minél több vegyes család is felismeri, hogy a magyar iskola a gyermeke és a közösség szempontjából is a leghelyesebb döntés” – tette hozzá Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség elnöke.

Több egymástól független kutatás is kimutatta, hogy míg a 2000-es évek derekán a magyar családok közel 20%-a választott többségi iskolát, addig napjainkra ez az arány 15% alá csökkent.

„Jól látszik, hogy azok a gyermekek tudnak érvényesülni igazából, akik anyanyelven kezdik a tanulmányaikat. A Rákóczi Szövetség sokéves tapasza-

lata is ezt támasztja alá, pl. a Felvidéken azt látjuk, hogy évente ezer olyan fiatal szerez szlovák egyetemeken diplomát, akik korábban magyarul érettségiztek. Azt gondoljuk, ez egy közös siker, ugyanakkor az is jól látható, hogy további erőfeszítésekre és összefogásra van szükség” – szögezte le Csáky Csongor.

A Rákóczi Szövetség már évtizedek óta kiemelt témájának tekinti, s folyamatos kampányt folytat annak érdekében, hogy a Felvidéktől egészen a Csángóföldig arra bátorítsa a családokat, hogy merjék magyar iskolába íratni gyermekeiknek.

A Magyar Iskolaválasztási Program több elemből tevődik össze. A Gólyahír programot és az Iskolaválasztási kampányt követően kerül sor a tanévkezdéskor az Iskolakezdők köszöntésére a beiratkozási ösztöndíjak átadásával. E mögött évről évre egy nagy társadalmi összefogás jön létre Magyarországon. Mintegy félezer települési önkormányzat, számos közéleti és magánszemély ad támogatást, hogy ilyen formában is kifejezze a határon túl élő családok felé a megbecsülését, hogy megvallják magyarságukat, és külhonban is a magyar iskolát választják gyermeküknek.

A beiratkozási ösztöndíj értéke 10 000

Ft, de a borítékban nem a pénz értéke keresendő, hanem a sok-sok jó érzésű magyar ember összefogása.

Az összefogást jelképező ösztöndíjak átadása

A magyar iskolakezdők köszöntése a Felvidéken 2020. augusztus 30-án, vasárnap a Szlovákiai Magyar Iskolák Országos Tanévnyitó Ünnepségén Szepesben vette kezdetét. A támogatást Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség elnöke és Köteles László, a Szepesi és vidéke céllalap vezetője adták át. Az eddig, a Rákóczi Szövetség központi irodájához érkezett beszámolók szerint sikeresen, a terv szerint valósultak meg az átadások.

Az Ipolyság és Vidéke Céllalap területén 2020. szeptember 2-án került sor a Rákóczi Szövetség magyar összefogást szimbolizáló ösztöndíjának átadására. A támogatást összesen 63, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíjak családja vette át. Az ösztöndíj-átadásokat a Rákóczi Szövetség képviselőjében Bóna Zsolt, az Ipolyság és Vidéke Céllalap vezetője valósította meg.

A támogatást Ipolyságon a Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola 16, valamint a Pongrácz Lajos Alapiskola 21 iskolakezdője kap-

ta meg, emellett 3 alsószemerédi, 8 ipolyszakállosi, 2 ipolyviski, 12 palásti és 1 szaltnyai tanuló részesült az ösztöndíjban.

A Nagykapos és Vidéke Céllalap területén 2020. szeptember 2-án, szerdán összesen 124, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíjak részére került átadásra a Rákóczi Szövetség magyar összefogást jelképező ösztöndíja.

Az ösztöndíjat Kaposkelecsényben 12, Nagyszelmencen 17, Mátyócvajkócon 7, a nagykaposi Erdélyi János Alapiskolában 28, Vajánban 15, Csicsérben 4, Deregyőben 16, Mokcsamogyoróson 7 és a nagykaposi Speciális Alapiskolában 18 első osztályos gyermek kapta meg.

Az átadásokon a Rákóczi Szövetséget Gabri Rudolf, a Rákóczi Hálózat elnöke és a Nagykapos és Vidéke Céllalap vezetője, valamint Vályi Edit és Lakatos Denisa képviselték. Kaposkelecsényben és Mokcsamogyoróson az iskola vezetése mellett a település polgármestere is részt vett az átadáson és köszönetét fejezte ki a Rákóczi Szövetségnek.

A Gúta és Vidéke Céllalap területén 2020. szeptember másodikán, összesen 115, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíjak részére került átadásra a Rákóczi Szövetség magyar összefogást jelképező ösztöndíja. Lakszakállason 15 elsős, Tanyban 3 gyermek, Csicsón 13 kisdíjak, Nemesócsán 14 elsős, a gútai római katolikus templomban a helyi egyházi alapiskola 28 iskolakezdője és a speciális alapiskola 2 tanulója, a gútai Corvin Mátyás Alapiskolában 21 kisdíjak, végül a gútai II. Rákóczi Ferenc Alapiskola 22 elsőse kapta meg az ösztöndíjat.

Az átadásokon a Rákóczi Szövetséget Angyal Adrianna, a Gúta és Vidéke Céllalap vezetője és Angyal Réka képviselték. Az egyes helyszíneken Angyal Adrianna röviden bemutatta a Rákóczi Szövetség tevékenységét és ismertette a Magyar Iskolaválasztási Programot, majd – a Béres Gyógyszergyár Zrt. által felajánlott Szép magyar ének című daloskönyvvel együtt – megtörtént az ösztöndíjak átadása.

A Galánta és Vidéke Céllalap területén 2020. szeptember 3-án és 4-én került

sor a Rákóczi Szövetség magyar összefogást szimbolizáló ösztöndíjának átadására. A támogatást összesen 163, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíák családja vette át. Az ösztöndíjátadásokat a Rákóczi Szövetség képviseletében Horváth Adrián, a Galánta és Vidéke Célalap vezetője, valamint Horváth Judit valósította meg.

A támogatást 7 alsószeli, 9 feleketenyéki, 23 felsőszeli, 33 galántai, 8 hidaskürti, 7 jókai, 6 diószegi, 18 nádszegi, 10 nagyfödemesi, 18 nagymácsédi, 7 pozsonyvezekényi, 12 tallósi, 2 vágai és 3 vízkeleti iskolakezdő kapta meg.

Az ösztöndíjak a járványhelyzetre való tekintettel a Galánta és Vidéke Polgári Társulás galántai irodájában, illetve a célalap felsőszeli székhelyén kerültek átadásra.

A Királyhelmece és Vidéke Célalap területén 2020. szeptember 3-án és 4-én, csütörtökön és pénteken összesen 150, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíák részére került átadásra a Rákóczi Szövetség magyar összefogást jelképező ösztöndíja.

Szeptember 3-án Ladmócon 2, Bodrogszerdahelyen 11, Szomotoron 4, Nagykövesden 1, Nagygéresen 12, Kisgéresen 6, Perbenyiken 3, Bodrogszentesen 7, Bolyban 16 és Zé-tényben 3 tanuló részesült a támogatásban. Szeptember 4-én a királyhelmecei Helmecey Mihály Alapiskolában 22,

a királyhelmecei Speciális Alapiskolában 9, Bacsán 4, Battyánban 10, Tiszacsernyőben 12, Nagytárkányban 17 és Bélyben 11 gyermek kapta meg az ösztöndíjat.

Az átadások mindkét napján Gabri Rudolf, a Rákóczi Hálózat elnöke, Leczo Bernadett, a Királyhelmece és Vidéke Célalap vezetője, valamint Gabri Kornélia és Lakatos Denisza képviselték a Rákóczi Szövetséget.

Az Érsekújvár és Vidéke Célalap területén 2020. szeptember 7-én került sor a Rákóczi Szövetség magyar összefogást szimbolizáló ösztöndíjának átadására. A támogatást összesen 98, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíák családja vette át. Az ösztöndíjátadásokon a Rákóczi Szövetséget Szabó Dezső, az Érsekújvár és Vidéke Célalap vezetője képviselte.

Kürtön 9, Udvardon 15, Zsitvabesenyőn 6, Nyitranagykéren 6, Tardoskedden 16, Szimőn 10, az érsekújvári Czuczor Gergely Alapiskolában 36 iskolakezdő részesült a támogatásban.

2020. szeptember 7-én, hétfőn a Somorja és Vidéke Célalap területén összesen 141, tanulmányait magyar nyelvű osztályban megkezdő elsős kisdíák részére került átadásra a Rákóczi Szövetség magyar összefogást jelképező ösztöndíja. Az átadásokon a Rákóczi Szövetséget Öry Péter alelnök és Zacharov Erika, a Somorja és Vidéke

Célalap vezetője képviselte.

Légen 12 elsős gyermek vette át a támogatást, majd Nagyszarván 5 helybéli és 2 sárosfai iskolakezdő részesült a támogatásban. Tejfaluban 17, a somorjai Corvin Mátyás Magyar Tannyelvű Alapiskolában 68 kisdíák vette át az ösztöndíjat. Békén 1, Csallóközsütörtökön 6 diák kapta meg az ösztöndíjat. A csenkei alapiskolában 10 helyi és 8 illésházi gyermek részére került átadásra a támogatás, végül Nagymagyaron 12 ösztöndíj kiosztására került sor.

Az ösztöndíj mellett a szülők részére átadásra került a Béres Gyógyszergyár Zrt. által felajánlott Szép magyar ének című daloskönyv is.

2020. szeptember 7-én, hétfőn és szeptember 8-án, kedden Vincze Norbert és Józán Zsuzsanna a Rákóczi Szövetség megbízásából a Tornalja és Vidéke Célalap területén 9-9 helyszínen – szeptember 7-én a gömörfügei, kálosai, gömörmihályfalvi, gömörfalvi, dereski, gicei, beretkei, sajjögömöri és tornaljai magyar tannyelvű alapiskolákban, szeptember 8-án pedig a kövecsesi, sajjószentkirályi, abafalvi, sajjólénártfalvi, csízi, cakói, rimaszécsi, hanvai és méhi magyar tannyelvű alapiskolákban – összesen 204, tanulmányait magyar nyelvű első osztályban megkezdő kisdíák részére adták át a Rákóczi Szövetség magyar összefogást jelképező ösztöndíjat.

Az egyes helyszíneken az ösztöndíjak átadásában közreműködött Molnár Imre, a Tornalja és Vidéke Céllalap vezetője, Molnár Katalin, valamint Váradai Zsolt tornaljai városi képviselő, a Rákóczi Hálózat munkatársa.

A Zseliz és Vidéke Céllalap területén 2020. szeptember 8-án került sor a Rákóczi Szövetség magyar összefogást szimbolizáló ösztöndíjának átadására. A támogatást összesen 76, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíjak családja vette át. Az ösztöndíjátadásokon a Rákóczi Szövetséget Mácsadi János, a Zseliz és Vidéke Céllalap vezetője képviselte.

Csatán 5, Érsekkétyen 3, Farnadon 10, Garamsallón 6, Nagyölveden 8, Nagysallón 3, Sáróban 4, Zselizen pedig 37 iskolakezdő kapta meg a támogatást.

A Pozsony és Vidéke Céllalap területén 2020. szeptember 8-án, kedden került sor a Rákóczi Szövetség magyar összefogást jelképező beiratkozási ösztöndíjainak átadására a tanulmányaikat magyar tannyelvű osztályban megkezdő elsős kisdíjak részére.

Az átadásokra a pozsonypüspöki magyar tannyelvű alapiskolában, majd pedig a Duna utcai magyar tannyelvű alapiskolában került sor, a Rákóczi Szövetséget mindkét helyszínen Öry Péter alelnök és Varga Mária, a Pozsony és Vidéke Céllalap vezetője képviselte.

Pozsonypüspökön 13, a Duna utcai alapiskolában 18 gyermek részesült az ösztöndíjban.

2020. szeptember 8-án, kedden a Szepesi és Vidéke Céllalap területén összesen 88, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíjak részére került átadásra a Rákóczi Szövetség magyar összefogást jelképező ösztöndíja.

A Szepesi Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolában 65. Alsóláncon 4, Tornán 18, Péderen 1 gyermek részesült a támogatásban.

Az átadásokon a Rákóczi Szövetséget Gabri Rudolf, a Rákóczi Hálózat elnöke, Köteles László, a Szepesi és Vidéke Céllalap vezetője, valamint Gabri Kornélia és Vályi Edit képviselték.

A Dunaszerdahely és Vidéke Céllalap területén 2020. szeptember 7-én, 8-án és 9-én került sor a Rákóczi Szövetség magyar összefogást szimbolizáló ösztöndíjainak átadására a régió 398 magyar iskolakezdője részére. Az átadásokon a Rákóczi Szövetséget Ibolya Olivér, a Dunaszerdahely és Vidéke Céllalap vezetője, valamint munkatársai, Radványi Erzsébet és Sztranyovszky Anikó képviselték.

Az átadásokon Ibolya Olivér a megjelent szülőknek röviden bemutatta a Rákóczi Szövetség tevékenységét, különös tekintettel a Magyar Iskola-választási Programra, majd - a Béres Gyógyszergyár Zrt. által felajánlott Szép Magyar Ének című kötet kíséretében - átadásra kerültek az ösztöndíjak.

A Rozsnyó és Vidéke Céllalap területén szeptember 2-án és 9-én került sor a Rákóczi Szövetség magyar összefogást

szimbolizáló ösztöndíjának átadására összesen 122, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíjak és családjaik részére. Az átadásokon a Rákóczi Szövetséget Palcsó Zsóka, a Rozsnyó és Vidéke Céllalap vezetője, valamint Beke Zoltán városi képviselő, a céllalap alelnöke képviselték.

Szeptember 2-án a rozsnyói református templomban az egyházi iskola ünnepi tanévnyitó istentiszteletének keretében került átadásra az ösztöndíj 24 tanuló részére. A nap hátralévő részében 2 várhosszúréti, 3 gömörhosszúszói, 3 csoltói, 3 szilicei, 3 gömörhorkai, 2 tornagörgői és 7 századalmási kisdíjak kaptak meg a támogatást.

Szeptember 9-én a rozsnyói Fábry Zoltán Alapiskola 23, a Rozsnyói Magyar Tannyelvű Speciális Bentlakásos Alapiskola 4, a krasznahorkaváraljai alapiskola 8, a dernői alapiskola 22 és a Pelsőci Dénes György Alapiskola 17 tanulója vehette át az ösztöndíjat.

2020. szeptember 8-án és 9-én, kedden és szerdán a Rimaszombat és Vidéke Céllalap területén összesen 309, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíjak részére került átadásra a Rákóczi Szövetség magyar összefogást jelképező ösztöndíja.

Szeptember 8-án Nemesradnóton 26, Dobócán 10, Serkében 9, Rimasimonyiban 7, Gesztetén 19, Almágyban 14, Újbáston 4, Tajtiban 6, Ajnácskőn 5, Balogfalán 8, Várgedén 12, Gortvakisfaludon 3 és Feleden 27 gyermek kapta meg az ösztöndíjat.

Szeptember 9-én Baracán 14, Uzapanyiton 11, Nagybalogon 6, Bátkában 21, a rimaszombati Tompa Mihály Alapiskolában 27, a Református Alapiskolában 29, a Dúsa úti Alapiskolában 23, Guszonán 5, Rimajánosiban 4 és Szútorban 19 gyermek részesült a támogatásban.

Az átadásokon a Rimaszombat és Vidéke Célalap területén a Rákóczi Szövetséget Pósa Homoly Erzsébet, a Rákóczi Szövetség Gömörben polgári társulás elnöke képviselte.

Az átadásokat a Magyar Közösség Pártja helyi vezetői, tagjai, polgármesterek segítettek: Pósa Dénes, Gotlibet Annamária, Kisfaludi Nándor, Gál István, Agócs Gyula, Molnár Richárd, Básti Soós Erzsébet, Szamos Zsuzsa, Csörmök György és Ziman Ágota. Almágyon és Balogfalán rövid műsorral is készültek az elsősök.

Az első átadási napon mind a tizenhárom iskola vezetése készséges volt, hogy gördülékenyen, időben lehessen lebonyolítani az átadást és biztosítani a helyszínt. A segítségért könyvajándékkal kedveskedtek az együttműködő partnereknek: Hólek Monika, Csúsz Ildikó, Veres Ferdinand, Lacka Irén, Szitai Anton, Agócs Ildikó és Agócs Péter, Tóth Mede Tünde, Básti Beáta, Kovács Ida, Bozó Erika, Malina Szandra, Bódi Ilona valamint Mag Zsuzsanna és Kovács Katalin. A szülők ezúton is köszönik Magyarország és a Rákóczi Szövetség támogatását.

A második napon további tíz iskolában folytatták az ösztöndíj-átadásokat.

A helyszínt és az együttműködést Pacek Lívია, Deák Ildikó, Simon Ilona, Gyurán Ágnes, Tóth Csilla, Molnár Beáta, Papp Anita és Iveta Brndiarová, Fazekas Marcella, Tóth Mónika és Tóth Katalin biztosították.

A segítségért könyvajándékkal kedveskedtek a pedagógusoknak. Az átadásokon a Magyar Közösség Pártja és a Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Helyi Szervezetének aktivistái voltak jelen: Danko Melinda, Demeter Béla, Homoly Mária, Vitárius Gyula, Zsíros Jolán, Mag Fodor Enikő, Halász Attila, Lőrincz Júlia és Pál Piroska.

2020. szeptember 11-én a rimaszombati Speciális Alapiskolában további 3 kisdíák szülei vették át a támogatást. Az átadást segítette Tóth Iveta igazgatónő és Gál Sándor, a Rákóczi Szövetség Gömörben vezetőségi tagja.

A szülővel való találkozás alkalmával felhívtuk a figyelmet a közelgő népszámlálásra, s annak a magyar közösségünk szempontjából fontos kérdéseire. A gömri magyarság fennmaradása a pedagógusaink felelőssége is. Hálásak vagyunk nekik, ha mindent megtesznek ennek érdekében.

2020. szeptember 9-én, szerdán a Szenc és Vidéke Célalap területén összesen 49, tanulmányait magyar osztályban megkezdő elsős kisdíák részére került átadásra a Rákóczi Szövetség magyar összefogást jelképező ösztöndíja. Az átadásokon a Rákóczi Szövetséget Duray Rezső, a Szenc és Vidéke Célalap vezetője, valamint Neszméri Tünde képviselte.

Az iskolaigazgatók köszöntőjét követően a szenci Szenczi Molnár Albert Alapiskolában és a féli alapiskolában Duray Rezső gratulált az iskolaválasztáshoz, majd röviden bemutatta a Rákóczi Szövetség tevékenységét, különös tekintettel a Magyar Iskolaválasztási Programra. Ezt követte az ösztöndíjak, valamint a Béres Gyógyszergyár Zrt. által felajánlott Szép magyar ének című daloskönyvek átadása. A féli átadást megtisztelte jelenlétével Pomichal István, a község polgármestere is.

A Szenczi Molnár Albert Alapiskola 31 elsőse, a féli alapiskola 17 tanulója és a hegysúri alapiskola 1 iskolakezdője részesült a támogatásban.

2020. szeptember 17-én Zoboralján négy helyszínen – Gímesen, Zsérén, Alsóbodokon és Kolonban – került sor a Rákóczi Szövetség magyar összefogást szimbolizáló ösztöndíjának átadására a tanulmányaikat magyar osztályban megkezdő elsős kisdíjak és családjaik részére. Az átadásokon a Rákóczi Szövetséget Jancsó Péter, a Nyitra és Vidéke Célalap vezetője, valamint Neszméri Tünde képviselte.

A Szövetség képviselői valamennyi helyszínen gratuláltak az iskolaválasztáshoz és hangsúlyozták az anyanyelven történő tanulás fontosságát. Ezt követte az ösztöndíjak, valamint a Béres Gyógyszergyár Zrt. által felajánlott Szép magyar ének c. daloskönyv átadása.

Gímesen és Zsérén 3-3, Alsóbodokon 4, Kolonban 2 iskolakezdő részesült a támogatásban.

A Rákóczi Hálózat partnereivel színvonalasan látja a Felvidék minden régiójában a magyar óvoda- és iskolaválasztási kampányt

„A Rákóczi Szövetség nevében szeretnék gratulálni a felvidéki Rákóczi Hálózat valamennyi célapjának, partnerének, vezetőjének és szeretném megköszönni azt a nélkülözhetetlen segítséget, hogy az elmúlt másfél hétben közel 3600 iskolakezdőnek személyesen sikerült átadni a magyar összefogást jelképező ösztöndíjat és iskolatáskáinkat. Köszönjük a gondos szervezést, az események lebonyolítását, az adminisztrációt és az elszámolást” – írta köszönőlevelében Csáky Csongor, a budapesti Rákóczi Szövetség elnöke a szervezet partnereinek.

Ehhez csatlakozva Gabri Rudolf, a nagykaposi Rákóczi Hálózat elnöke is gratulált a célapvezetőknek és köszönetét fejezte ki a Magyar Iskolaválasztási Program egyik legfontosabb elemében, az ösztöndíjátadás megszerzésében nyújtott nélkülözhetetlen munkájukért.

„Bebizonyítottuk, hogy a célap hálózatunk, a Rákóczi Hálózat immár megújulva, az elődök munkájára építve nagy színvonalon el tudja látni a Felvidék minden régiójában a magyar óvoda- és iskolaválasztási kampány egyik legfontosabb részét, a terepmunkát, azaz a szülőkkel és az oktatási intézmények vezetőivel zajló folyamatos kapcsolattartást” – írta Gabri Rudolf.

A Rákóczi Szövetség első ízben 2004 novemberében hirdette meg Magyar Iskolaválasztási Programját a Felvidéken azzal a céllal, hogy ráirányítsa a figyelmet a magyar iskolaválasztás fontosságára. A Program 2010 óta fokozatosan bővül: ma már Felvidék magyarlakta vidékei mellett érinti Kárpátalja, Vajdaság és Horvátország magyarlakta területeit, a partiumi és erdélyi Arad, Beszterce-Naszód, Bihar, Fehér, Hunyad, Krassó-Szörény, Maramaros, Szeben, Szatmár, Temes megyéket, valamint Dés, Szászrégen, Torda városokat és régiójukat, továbbá Csángóföldet.

A 2004-ben elindított kezdeményezés, ahhoz a Magyarország Alaptörvényében rögzített követelményhez kapcsolódik, mely szerint az anyaország felelősséget visel a határon túli magyarok

sorsa iránt, és támogatni kívánja hosszú távú megmaradásukat a szülőföldjükön.

A Rákóczi Szövetség az online és az offline médiába az iskolai beiratkozásokat közvetlenül megelőzően magyar iskolaválasztásra bátorító üzeneteket küldött. Ebben az időszakban igyekeztek többféle képpen eljuttatni a pozitív üzenetüket az iskolaválasztás előtt álló családokhoz. Kampányvideók és bannerek készültek, melyekkel a facebookon, youtuben, valamint a magyarországi és határon túli médiában is találkozhattak a szülők, továbbá idén tavasszal a Felvidéken a Rákóczi Szövetség üzenetét tartalmazó óriásplakátokat is kihelyeztek.

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége (SZMPSZ) adatai szerint a 2020/2021-es tanévre április végéig 3527 gyereket írtak magyar alapiskolába. Az SZMPSZ felmérése szerint ez 2015 óta a legmagasabb szám, csak 2017-ben haladta meg az elsőbe íratott magyar gyerekek száma a 3500-at. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, az elsősök száma országosan körülbelül 150–200-zal mindig több a tavaszi adatokhoz képest. Például a 2019/2020-as tanévre 3499 gyereket írtak be magyar iskolába, ehhez képest tavaly 3622 kis elsős ült be az iskolapadba. Így az SZMPSZ szerint is több mint 3600 lesz az idei összesített adat.

Csáky Csongor legutóbb a magyar közvéleménynek adott interjúban is kifejtette, a Felvidéken 15-20 éve a családok 20%-

a többségi iskolát választotta. 2010 óta stabilizálódtak a számok, sőt több gyerek kezdett magyar iskolába járni. Még egy mutató szerint: a korábban 20%-ban többségi iskolát választók aránya lecsökkent 13-15% közé.

„Nemcsak a helyi közösség szempontjából fontos ez, hanem az egyén jövője szempontjából is, mivel az ottani magyar iskolák – legyen szó Felvidékről, Kárpátaljáról, Erdélyről, Vajdaságról – többlettudást nyújtanak, hiszen több nyelvet, több kultúrát tanítanak, és ezek a külföldi iskolák jó színvonalúak, jól felszereltek, pedagógusaik felkészültek. Azt gondolom, hogy az összefogás a magyar iskolákért, és az, hogy egyre inkább a közbeszéd része, a régi rossz beidegződések kezdenek átalakulni a szülőkkben, s az a nemzetpolitika, amit a magyar kormány folytat, annak eredménye, hogy egyre inkább merik és akarják a családok a magyar iskolát, és ezzel a magyar jövőt választani” – szövegte le Csáky Csongor.

A Magyar Iskolaválasztási Program sikeressége a széleskörű összefogásban rejlik, amelybe aktív résztvevőként kapcsolódnak be az oktatási intézmények és civil szerveződések mellett a magyarországi és a felvidéki önkormányzatok is. Előbbiek anyagi támogatással, utóbbiak partnerségi segítségükkel tesznek meg mindent a felvidéki magyarság megmaradása érdekében.

Pósa Homoly Erzsébet

(Forrás: www.rakocziszovetseg.org, Felvidék.ma)

Iskolák, gondok, apró sikerek

Magyar iskolák szórványban

A Rákóczi Szövetség éves szinten nagyon sok olyan programot szervez, amellyel az iskolás korosztályt kívánja megszólítani. Gondoljunk csak az Anyanyelvi Táborra, a vitorlás táborra, a középiskolásoknak szervezett táborra. Ahhoz, hogy ezeket a rendezvényeket megtartsák, az anyagiakon kívül arra van szükség, hogy minél több magyar gyermek látogasson magyar iskolát, hiszen a programokra őket várják.

A magyar iskola kifejezésen az oktatás szakértői felkapják a fejüket, hiszen Szlovákiában sajnos hivatalosan minden iskola szlovák, csupán a tanítási nyelvben tesznek különbséget, ez a téma azonban egy külön tanulmányt érdemelne.

Anyanyelven tanulni

A szlovák oktatási rendszer tökéletlensége mellett is ki kell mondanunk: elsődlegesen fontos, hogy a magyar gyerekek az anyanyelvükön tanulhassanak.

Sajnos több helyütt ez nehézségekbe ütközik, sok helyen még alsótagozatos iskola sincsen. Persze azt is hozzátehetjük, nagyon sok településen az iskola bezárt, de nem az államhatalom és nem az önkormányzat zárta be, a szülők, akik nem azt az iskolát választották csemetéjüknek, ők zárták be. És tapasztalatból tudjuk, amit egyszer megszüntetünk, bezárunk, annak újra nyitása, újra indítása szinte lehetetlen feladat. Szinte, mert van néhány ellenpélda, de nem sok.

Amikor néhai Kovács Péter volt a szenci magyar alapiskola igazgatója, - nehéz időszakban, a 90-es években, később le is váltották, mert volt bátorsága két-nyelvű bizonyítványokat kiadni – nehéz feladatot vállalt fel, addig dolgozott, míg Magyarbélén nem nyílt kihelyezett magyar osztály, sajnos a sors nem adott túl sok évet ennek az intézménynek, de mégis sikerült. Ugyancsak a Szenci járáshoz tartozó Gútoron is alakult magyar iskola a kilencvenes évek végén, a sors kegyetlensége, hogy ma már itt

sincsen magyar oktatási intézmény. Mi mégis büszkéek voltunk, vagyunk arra, hogy mindezt meg lehetett szervezni.

A Szenci járásban az akkori sikereknek köszönhetően, a kétezres évek elején még nyolc iskola működött. Két teljes szervezettségű iskola, Félben és Szencen, valamint a kisiskolák, Hegysúron, Rétén és Zoncon, illetve a megszűnt magyarbéli, gútori és éberhardi iskolák.

Bár a beitatottak létszáma a kétezres évek elején sem érte el a hatvanat, sőt, inkább negyven körül mozgott a járás magyar elsőseinek a száma, sokkal egyszerűbb volt a szülők helyzete, hiszen nagyobb volt a választás lehetősége.

Ma öt iskola várja a magyar elsőöket. Még.

A Szenci járásban 5 magyar alapiskola működik. Annak ellenére, hogy Rétén és Zoncon is van iskola, az ottani

gyerekeket is Szencre írátták a szüleik, ahova fel is vették őket. Ennek pedig komoly oka van. Néhány évvel ezelőtt

több zonci gyermeket a szüleik Szencre vittek beírni, azzal a jószándékkal, hogy megmaradjanak a falusi kisiskolák az igazgatónő a felvételi kérelmüket elutasította. S ahogy azóta is vallja, örök lelkiismert furdalás fogja gyötörni, hiszen az elutasított szülők közül néhányan ez után a szlovák iskola mellett döntöttek.

Egy évvel később a járási székhelyen működő magyar tanítási nyelvű alapiskola vezetője a közösségi oldalon így írt: „Tisztelt falusi szülők! Kérjük, legyenek bizalommal a kisiskoláink iránt is, hogy ne kelljen megszűnniük, mi a rétei, sári, zonci szülőket pedig sok szeretettel várjuk majd ötödikben. Ha a kisiskolában vagy a faluban iskolai probléma van, emeljék fel a szavukat, hallassák a hangjukat, igenis, tegyenek róla, hogy az Önök értékeinek, elvárásainak és kívánságainak feleljenek meg ezek az intézmények! Mindenkinek jó döntést kívánunk!” A jó döntés, elmaradt.

Sajnos túl sokszor marad el a jó döntés. Rossz döntés születik ugyanis, amikor önként mondanak le a szülők a magyar nyelvről, amelyen ők megszerezték az alaptudást. Ilyenkor feltesszük a kérdést: miért teszik? Kényelemből? Avagy valóban elhiszik, hogy könnyebben érvényesül így a gyermekük? Hosszú távon azt látjuk, hogy ezek a szülők önként mondanak le a saját anyanyelvükről és kultúrájukról, feladva ezzel őseik tudását. Nem beszélve arról, hogy

egy plusz nyelv tudása, hiszen az államnyelvet elsajátítják az iskolában, megkönnyítheti a munkaerőpiacon is az érvényesülést.

Kérdéses, mit tehetnének az önkormányzatok, hogy a helyzet változzon. Vannak példák, amelyek talán segíthetnek, például egy iskolabusz, hogy azok a gyerekek, akik szülőfalujukban nem tanulhatnak az anyanyelvükön eljussanak a legközelebbi intézménybe, ahol magyarul tanulhatnak. Persze, felmerül egy újabb kérdés is, ki finanszírozza a buszt, és ki tartja majd azt fent.

De térjünk vissza a Szenci járás iskoláihoz, a régió az elmúlt évtizedekben a magyarság szórványosodás útjára lépett, nem teljesen önként, de már az összes járásbeli településen számbeli kisebbségbe szorultunk. Egyrészt sokan elköltöztek és sokan asszimilálódtak, de az arányok megváltozásához elsősorban a nagyarányú betelepülés járult hozzá. Az ország szinte minden régiójából érkeznek ide szlovákok.

Az elmúlt években stagnált a magyar iskolába íratottak száma a Szenci járásban, ugyanakkor sajnálatos, hogy 2017 után 2020 szeptemberében sem kezdte meg a tanulmányait egy gyermek sem a zonctoronyi iskolában. A rétei iskolában jelenleg szintén nincsen első osztályos tanuló és a tavalyi évben is csak egy gyermek kezdte meg itt a tanulmányait. Hegysúron is gondok vannak, tavaly és idén is csak egy gyermek lépett

be az első osztályba. Ezek az iskolák tehát veszélyeztetett helyzetben vannak. A teljes szervezetségű iskolák közül Félben 17, Szencen 31 gyermek kezdte meg a tanulmányait az első osztályban. A járásban összesen a 2020-as évben 49 gyermek kezdte meg tanulmányait magyar iskolában, 55 gyereket írtattak be, de 6 tanuló halasztást kapott.

A szórvány közösségekben az iskolákra még nehezebb feladat hárul, hiszen akkor is jól kell teljesíteniük, ha ellen-szélben, nagyon kevés gyerekkel működtetik az iskolát. Részt kell venniük a gyerekeknek a tanulmányi versenyeken

is, hiszen az iskola színvonalát a versenyeken való szereplés sikerében is méri.

A Nyitrai járásba is öt intézmény várja a magyar gyerekeket

Szlovákiában a szórványosodás sok közösséget sújt, a Nyitrai járás magyarsága nyelvszigetként őrzi a kultúrát és próbálja menteni a végvárat. Az idei évben a Nyitrai járás iskolái közül szeptember végéig csak a zoboralji iskolákban osztották ki az ösztöndíjakat, azaz Alsóbodokon, Gímesen, Kolonban és Zsérén, a járás ötödik is-

kolájában, Nagycétényben októberben lesz az ünnepség.

Nagycétényben tíz gyermek kap majd ösztöndíjat, tavaly 5, 2018-ban 4, míg 2017-ben 3 gyermek kezdte meg itt tanulmányait, igaz 2018-ban még Nyitra-csehiben is volt iskola, bár nem volt elsős, 2017-ben viszont három magyar gyermek kezdte anyanyelvén a tanulmányait Csehiben. Az itteni oktatási intézmény pedagógus hiány miatt szűnt meg, a csehi magyar gyerekek Nagycéténybe járnak iskolába.

Megszűnő iskolák

A Nyitrai járásban a tavalyi iskolaévben a Nyitra-csehi iskola mellett megszűnt a teljes szervezetségű, magyar igazgatás alatt működő pogrányi intézmény is, elfogytak ugyanis a gyermekek. Azok, akik Pogrányba jártak iskolába a 2019/20-as iskolaévtől a gímesi alapiskolát látogatják. Az idei évben Gímesen 3 elsős van, ami kisebb sikernek számít, hiszen tavaly nem volt elsős, tavalyelőtt pedig egy gyermek kezdte meg a tanulmányait a Gímesi Alapiskola magyar tagozatán. Zsérén idén 3 gyermek lépett be a magyar osztályba, jelenleg 2 másodikos és két harmadikos tanuló van még az iskolában. Az intézményt három évvel ezelőtt sikerült újra indítani, ami a zoboralji régióban szinte csoda számba ment. Alsóbodokon idén 5 elsős van, két pogrányi és három alsóbodoki gyermek látogatja az első osztályt, a második évfolyamban nincsen tanuló, így három évfolyam tanul egy osztályban Alsóbodokon.

A kisiskolák közül a legjobb helyzetben a koloni iskola van, itt két osztályban tanul a négy évfolyam. 2017-ben 3, 2018-ban 5, 2019-ben 4, idén 2 elsős kezdett itt tanulni. A zoboralji kisiskolák diákjai ötödik osztálytól Gímesre járnak, a települések ugyanis Gímesre hoztak létre iskolakörzetet, a zserei és a koloni gyerekek a gímesi iskolabusszal járnak iskolába, míg az alsóbodoki és a pogrányi gyerekek részére Alsóbodok polgármestere oldotta meg az utaztatást.

Két szórvány vidék problémáit próbáltuk felvázolni ebben a cikkben, talán okulásként is szolgálhat. Az önkormányzatokra óriási teher hárul, hogy ezeket az intézményeket fenntartsák, de nélkülük a nyelvhatár tovább húzódna dél felé, és valljuk be, ezt egyikünk sem szeretné.

Neszméri Tünde

Egy felmérés szerint a távoktatás nem megoldás

A Szlovák Köztársaság Oktatási, Tudományos, Kutatási és Sportminisztériumának szakmai intézménye az Oktatáspolitikai Intézet felmérést végzett az iskolaigazgatók és az osztályfőnökök között a távoktatásról. Az eredményeket szeptember második felében hozták nyilvánosságra, holott sajtóértesülések szerint annak eredménye már augusztus végén megszűletett.

A távoktatásra még a legfelkészültebb pedagógusok és a lefejlettebb régiók sem voltak felkészülve, szinte nem volt olyan iskola, amelyiknek ne akadtak volna gondjai a távoktatással, amit a járványhelyzet miatt vezettek be.

A felmérés készítői szerint 2200 igazgató és 15600 osztályfőnök küldte vissza a kérdőívet, azaz a megszólított iskolák majdnem 80 százaléka reagált a megkeresésre. A középiskolák 74,7,

az alapiskolák 79,8, míg a speciális iskolák 63,2 százaléka adott választ a felmérésben. A kutatáshoz a kis tanulói létszámmal rendelkező iskolák és azok az intézmények, ahova több szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek jár kisebb arányban küldték vissza a kérdőívet.

A gyerekek egy ötöde kimaradt az oktatásból

Az online távoktatásban 565 000 tanuló vett részt, ez azt jelenti, hogy az iskoláskorú gyerekek 81,5 százalékának volt elérhető márciustól az online oktatás. Nagyjából 52 000 alapiskolás vagy középiskolás tanuló a járvány alatt egyáltalán nem részesült oktatásban, azaz a tanulók 7,5 százaléka, nagyjából 128 ezer diák, azaz a korosztály 18,5 százaléka nem tudott részt venni az online oktatásban, de

ún. offline módszerekkel mégis sikerült őket bevonni az oktatásba. Ez a szám meglehetősen alacsony az elemzők szerint, ugyanis sokkal alacsonyabb diákszámra tippeltek, nagyjából a felére. Ezért a szakértők arra kérték az iskolaügyi minisztériumot, hogy tegyenek meg mindent a hagyományos oktatási forma megtartásáért. Már a márciusi iskolabezárásakor figyelmeztettek a szakemberek, hogy nagyon sok családban a mai napig nincsen internet.

A nemzetiségek nyelvén oktató intézményeknek nem segített a közmédia

A felmérésből kiderült, hogy a pedagógusok nagy része kombinálta az online és az offline oktatást, az is kiderült, hogy a tanítók nem tartják elég hatékonynak az ilyen oktatási formát. Az offline oktatás ebben az esetben

azt jelenti, hogy a gyerekekkel telefonon tartották a kapcsolatot, vagy a kinyomtatott feladatokat eljuttatták a diákoknak, illetve bevonták az köztévé által kínált programokat is az oktatásba. A televíziós oktató programok kapcsán a tanulmány pár mondatban érinti a kisebbségi nyelven oktató intézmények problémáját, mely szerint a nemzetiségek nyelvén is kellett volna programot készíteni, hogy a kisebbség nyelvén oktató intézmények tanulói is részesülhessenek ebben az oktatási formában.

Szakadék a régiók között

Ahogy azt minden egyes alkalommal elmondják a gazdasági elemzők: az országban óriási szakadék van a régiók között és ez megmutatkozott a tavaszi iskolabezáráskor is. A legkritikusabb helyzet ott volt, ahol magas a szociálisan hátrányos helyzetű családok ará-

nya, az, hogy ezek a gyerekek kimaradtak a távoktatásból, hosszú távon tovább súlyosbította a helyzetüket. A felmérésből kiderült, hogy ezekben az iskolákban a pedagógusok a tanulók negyedével nem tudtak kontaktusba lépni, azokban a régiókban, ahol a tanulók szociális helyzete jó, csupán a gyerekek elenyésző százalékával nem tudtak kapcsolatot teremteni a tanítóik. Megyei elosztás szerint a tavaszi iskolabezáráskor az oktatásból kimaradtak háromnegyede Eperjes (12 százalék), Kassa (13 százalék) és Besztercebánya (9 százalék) megyékben él.

Nem megoldás az otthon tanulás

A szakértők szerint minőségi oktatásban ezek a gyerekek csak az iskolákban részesülhetnek, az otthoni tanulás számukra nem jelent megoldást. A pedagógusok fele úgy véli, ha ismételten be is zárnak az iskolák a hátrányos

helyzetű gyerekek részére akkor is meg kell oldani az intézményi oktatási formát – ezt javasolják a szakemberek is.

Ahogy már korábban említettük az online oktatásban 128 000 tanuló nem vett részt, ebből 106 000 alapkiskolás, ők munkalapok vagy telefonos magyarázat segítségével tanultak. Ezek a diákok szociálisan hátrányos helyzetűek, az internet és a megfelelő technika számukra elérhetetlen. A pedagógusok egy részének ugyanakkor gondot okozott, hogy a saját technikáját kellett használnia, véleményük szerint a fenntartóknak, vagy az államnak biztosítaniuk kellene a megfelelő infrastruktúrát.

Nem sikerült átadni a tananyagot

A pedagógusok több mint fele nem elégedett a tavaszi távoktatással, öt-

Felmerülhet a kérdés: ki finanszírozza a feladatlapok kinyomtatását, a pedagógusok és a tanulók telefonköltségeit, hiszen ezekre a módszerekre elsősorban ott volt szükség, ahol szociálisan hátrányos helyzetű tanulókat kellett távúton oktatni. A tanárok negyede felvetette, hogy az internetük sebességével gondok voltak az online oktatás alatt, a válaszadók több mint húsz százaléka pedig problémának nevezte, hogy az adatátvitel mennyisége miatt ráfizettek az internetre.

Ne zárják be az intézményeket

A felmérésből kiderült, hogy a pedagógusok szerint a leghatékonyabb az intézményi keretek között megtartott oktatás, ezért arra kérik a döntéshozókat, hogy ne zárják be ismételt az iskolákat, helyette biztosítsák be az anyagi feltételeket az óvintézkedések meghozatalára, azaz legyen elegendő pénz például a fertőtlenítők beszerzésére, hogy fennmaradhasson a tantermi oktatás. Nem mellesleg a gyerekeket és a szülőket fel kellene világosítani, hogy a közköztartás kötelező, akkor is, ha távúton folyik.

Az iskolák igazgatói hiányolták a távoktatáshoz szükséges felszereltséget, ugyancsak az online oktatási anyagot, arra hívták fel a figyelmet, hogy azt a pedagógusoknak kellett kidolgozniuk.

Ajánlások

A szakértők a felmérés után megfogalmazták ajánlásait is. Ezek szerint minél tovább meg kell tartani az intézményi, azaz tantermi oktatást, az iskolák a lehető legtovább legyenek nyitva. Ha mégis bezárnának az iskolák, akkor meg kell oldani, hogy a lehető legtöbb gyermeknek elérhető legyen az internet. Amennyiben nem tudjuk megoldani az online oktatás műszaki feltételeit, akkor meg kell teremteni a lehetőségét a személyes oktatásnak, kiscsoportos oktatást, akár a közösségi központokban, vagy a hivatalok termeiben. Ha a fent említett lehetőségek nem valósulhatnak meg, akkor teremtünk meg a feltételeket a minőségi offline oktatáshoz. A tanárok számára is teremtünk meg a feltételeket, hogy minőségi munkát végezhesse, esetleg online képezhessék magukat.

Amikor tavasszal bezártak az oktatási intézmények, nehezen, de a legtöbb iskolában beindult a távoktatás. Azt azonban ki kell emelni: ez a pedagógusok leleményességének köszönhető. Tehát nem a rendszerszintű megoldások miatt nem omlott össze az iskolaügy, hanem a találékony tanítók és tanárok miatt. Az oktatásügy több sebből vérzik, és ez a krízishelyzet alatt még jobban megmutatkozott.

NT

vennégy százaléka ugyanis úgy véli az új tananyagot az internet segítségével nem sikerült olyan jól átadnia. A gyerekek visszajelzésével is gond volt, hiszen a tanulók 39 százaléka nem jeltett vissza a pedagógusának az új tananyaggal kapcsolatban semmit.

A tanítók és tanárok úgy vélik sokkal több módszertani támogatásra lenne szükség, a szóbeli értékelésnél is metodikai segítségre várnak, háromnegyedük tanácsot szeretne a tantervek csökkentése kapcsán is.

A pedagógusok nagy része, hetven százaléka kombinálta a módszereket, online és offline is oktatott, a tanárok negyede csak offline módban tanított, azaz telefonon tartotta a kapcsolatot vagy személyesen kereste fel a tanulóit, ehhez igénybe vették a kinyomtatott munkalapokat és a televíziós adásokat is. A tanárok negyede csak online oktatott.

Iskolai beíratási adatok a Bodrogközből

Az iskolai beíratás az idén a Bodrogközben is a koronavírus járvány miatt kialakult helyzetre való tekintettel csak a szülők által, az iskolaköteles gyerekek jelenléte nélkül történhetett személyesen vagy online formában.

Ha az országos adatokat nézzük (Forrás: a SZMPSZ által összegyűjtött adatok) a magyar iskolába íratott elsősök tekintetében, akkor az áprilisban megvalósult beíratások adataiból az derül ki, hogy az előző évhez képest alig változott a létszám. Az iskolakezdők száma szeptemberben némileg mindig eltér az áprilisi adatoktól, de erre vonatkozóan pontos adatok csak szeptember végére várhatóak.

Ha ebből az országos számadatokból kiemeljük a 17 Töketeresbesi járásbeli, bodrogközi magyar alapiskolák adatait akkor azt látjuk, hogy a legjobb évnek számító 2016/17-es 187 fős létszámhoz képest bizony csökkent a magyar iskolába beíratottak létszáma. Az idén április végéig beíratott gyerekek létszáma mintegy 40 fővel kevesebb. Ha viszont az előző hét év átlagát nézzük, akkor

mindössze 22 fővel van kevesebb magyar elsős a bodrogközi magyar iskolákban az idén.

A 17 bodrogközi magyar (vagy szlovák-magyar közös igazgatású) alapiskola közül 9 teljes szervezetségű iskola, 8 pedig kisiskola. Ennek alapján elosztva a beíratott gyerekek létszámát az látható, hogy a Bodrogközben 109 gyerek teljes szervezetségű iskolát látogat, 39 gyerek pedig kisiskolába jár. Átlagot számolva ez azt jelenti, hogy a teljes szervezetségű iskolák első osztályában átlagosan 12 fő, a kisiskolák első évfolyamában pedig átlagosan 5 fő jár.

Ezek a számadatok, de mi van mögöttük?

Ha az éves átlagléttszámot (az előző hét év adataiból számítva 171 fő) nézzük, és az iskolák számát, akkor azt mondhatnánk, hogy átlagban minden iskolában 10 elsős kezd a tanévet. A valóságban ez viszont nem így van. A falusi kisiskolák esetében gyakran előfordul, hogy egyetlen elsőst sem íratnak be a

helyi iskolába. Ilyen helyzet az idén a Bodrogközben csak Leleszen van, ahol a három beíratott gyermek nulladik évfolyamba fog járni, de pl. Nagykövesden is csak egyetlen elsős tanulóval kezdik a tanévet. A legnagyobb létszámú, teljes szervezetségű alapiskolákban – Bodrogszerdahelyen, Bélyben, Bolyban, Királyhelmeccen, Nagytárkányban, Tiszacsérnyőben, Nagygyéresben – az az adatokat lebontva településekre, és a településen élő magyar lakosság arányához, és a magyar óvodába járók számához viszonyítva bizony elgondolkodtató tényekre derül fény.

Bodrogköz központi településén, Királyhelmeccen, a Helmeccy Mihály Alapiskolában évek óta felmerül a kérdés, hogy a 74%-ban magyarul beszélő, közel 8000 fős városban miért olyan kevés a magyar elsős? A város magyar alapiskolája 2013-ban 51 elsőssel kezdte a tanévet, azt követően viszont lassan-lassan minden évben csökkent a létszám. A mélypont 2016-ban volt, amikor mindössze 21 elsőst íratnak be az iskolába, és csak az előző évben nulladik évfolyamba járó

diákokkal tudtak elérni egy 31 fős létszámú első évfolyamot. A mélypontról valamelyest 2019-ben sikerült elmozdulniuk, amikor 36 elsőssel kezdték a tanévet. Az idén ismét a már megélt mélypontot közelítik, hiszen mindössze 22 gyerek jár az első évfolyamba (+, -, néhány gyerek, ha változna szeptemberben a létszám). Felmerül a kérdés, hogy ennyire alacsony a születések száma, vagy ennyire csökken a magyar nemzetiségűek száma, vagy egyre kevesebben vallják magukat magyarnak, vagy ennyire kevés a magyar óvodások száma Királyhelmeceken? Ezekre a kérdésekre akkor lehetne választ kapni, ha részletes elemzések készülnének az említett adatokból. Az adatok elemzése nélkül mindössze annyi látszik, hogy a helyi szlovák tanítási nyelvű alapiskolában nem küszködnek létszámhiánnyal. A magyar és a szlovák alapiskola közötti diáklétszám megoszlása nincs összhangban a város lakossága nemzetiségi megoszlásának számadataival. A miértekre érdemes lenne keresni a választ!

A további teljes szervezettségű iskolákat nézve az idén Bélyben is csökkent az elsősök létszáma, az előző évhez

képezt (18 fő) éppen a felével (9 fő). Személyesen évek óta csökken vagy éppen stagnál a diáklétszám, az egykori nagy iskolának számító intézménybe az idén is csak 5 első kezd a tanévet. Mindkét település vonzáskörzetébe több kisebb település tartozik, ezért érdemes odafigyelni ezen iskolák diáklétszámára.

Ha a kisiskolákat nézzük, szintén sok kérdés merül fel. A kisiskolák a falvak gyöngyszemei. A települések általában foggal körömmel ragaszkodnak a megtartásukhoz. Nincs is ezzel semmi baj, sőt örömteli... a kérdés csak az, hogy meddig tartható ez a helyzet, hogy egy-egy falusi kisiskolában egy vagy két összevont osztályban összesen 5-10 gyerek van. Hogyan lehetne segíteni megmaradásukat? Talán a szomszédos települések összefogása, és az segíthet, ha a helyi magyar szülők nem az anyanyelvű iskolát választják gyermeküknek, és nem viszik el gyermeküket más iskolába, hanem a helyi iskolát választják.

Ezt a helyzetet tükrözi a bodrogszentesi alapiskola, ahol néhány éve megállt az a tendencia, hogy a helyiek a közeli

Királyhelmecekre vigyék gyermeküket elsősként. A jól működő helyi iskola, óvoda és a szülők, valamint az önkormányzat együttműködése kiváló, így a magyar szülők számára mára természetessé vált, hogy a helyi iskolába íratják gyermeküket. A kisiskolába az idén 9 gyereket íratnak be, igaz két gyerek halasztást kapott, így 7 elsőssel kezdték a tanévet.

Kisgésresben szintén hasonló a helyzet. A helyi gyerekeket a községi iskolába íratják a szülők, és a település azzal is büszkélkedhet, hogy távolabbi településekről is vannak tanulói, az iskola jó hírűvének köszönhetően.

Elmondható, hogy vannak pozitív és negatív jelenségek egyaránt a beíratásokat tekintve. Egy azonban biztos: az adatok tükrében elengedhetetlen a rendszeres elemzés, és a levont következtetések alapján a cselekvés- a pozitív tendenciák megtartása és ösztönzése, a negatív tendenciák megállítása ill. csökkentése - amelyet mindig elsősorban helyi ill. regionális szinten kell kezdeni.

Tökölyi Angéla

Ivóvizet védő törvény már van, szennyvízcsatorna sok helyütt még mindig nincs

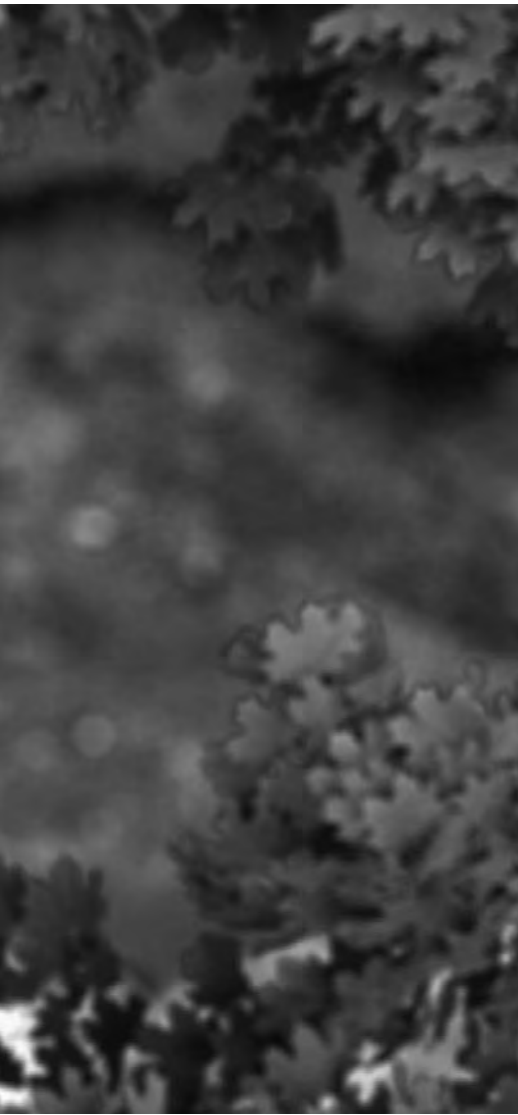
A Csallóköz jó néhány települése lakosainak még élénken él emlékezetében a 2017/2018-as év fordulója, amikor az atrazinnal szennyezett ivóvíz miatt hosszú hetekig tartálykocsiból vagy vizes ballonokból tudtak csak ivóvízhez jutni. A politikusok és környezetvédők pedig a helyzetet meglovagolva elérték, hogy a szlovák parlament 2018 szeptemberében elfogadja a Lex Csallóköz néven ismertté vált törvényt, ami Közép-Európa legnagyobb ivóvíz rezervoárjának védelmét szolgálja. Mindez szigorúbb környezetvédelmi előírásokat hozott, s elsősorban a szennyvíz-kezelése okoz azóta is nagy gondot sok csallóközi településnek.

Mert hiába ígérték meg még az átkosban, amikor a bösi vízerőmű épült, hogy a környék, vagyis az érintett települések kárpótlásul csatornahálózatot kapnak, ez a legtöbb helyen mind a mai napig nem valósult meg. Joggal várták tehát a Duna-menti kisebb települések is, hogy a Lex Csallóköz meggyorsítja majd a kanalizációt, de nem így történt. Modern csatornahálózat helyett a dupláját vagy még annál töb-

bet kell fizetniük a szennyvíz elszállításáért. Mi tagadás, a kéthavonkénti akár 70-80 eurós szennyvízszállítási díj egy minimális nyugdíjból élő idős ember számára szinte megfizethetetlen, de az átlagjövedelemből élő családok is komoly érvágásként élik meg. Nem értik, miért kell a használt vízért háromszor annyit fizetni, mint a tiszta ivóvízért, amit a háztartások használnak?

Hét éve húzódik négy falu kálváriája

A Duna közelében fekvő Dercsika, Csallóköznádasd, Baka és Felbár 2013 óta próbálkozik azzal, hogy végre megépüljön a csatornahálózat, és a faluvezetők a csallóközi ivóvíz védelméről szóló törvény elfogadása után bizton remélték, hogy 2020-ban, uniós forrásokból, mindenütt elkészül a

szennyvíz nem legális kiszivattyúzása végett, mindaddig, amíg a tiltás mellett elfogadható megoldást nem kínálnak. Abban az esetben viszont, ha lenne csatornahálózat és ennek ellenére valaki nem csatlakozna rá, vagy a szennyvizét máshova vezetné el, szerinte is jogos, hogy senki sem kerülhetné el a pénz-bírságot.

– Ha valami megvalósul, ami előbbre visz és értelmes, elfogadható áron elérhető, akkor azzal élni kell. Sejtjük, hogy a Lex Csallóköz eleve azzal a hátsó szándékkal született meg, hogy akkor jobban fókuszálnak majd a szennyvízcsatorna-hálózatok kiépítésére, hiszen ez az alattunk lévő ivóvíz-kincs megvédésének egyik alappillére. A hálózat azonban mind a mai napig nem készült el. A négy falu közös projektje az évek során már módosult, többször leállították – adminisztratív vagy anyagi okok miatt. 2018 márciusában volt az utolsó próbálkozás annak érdekében, hogy végre elkezdődjön valami. Jelenleg a 21 millió eurós beruházás közbeszerzési eljárása folyik, ami, ha minden igaz, október elején lezárul, aztán kerül át a projekt a minisztériumba – vázolja a status quót.

Ha a miniszter aláírja, akkor a polgármester szerint remény van arra, hogy tél végén, tavasszal elkezdődik az utak

feltörésével járó munkafolyamat. Az egyes településeken alvállalkozók fogják végezni a munkát. Az első és legfontosabb feladat a bósi tisztítóállomás bővítése, kapacitásának növelése, hogy be tudja fogadni az említett négy falu szennyvizét is. Ez várhatóan fél év alatt elkészül és onnantól fogva már oda lehet szállítani a szennyvizet, vagyis az átmeneti időszakban a jelenleginél valamivel olcsóbb lesz a pöcegödörök tartalmának elszállítása.

– A csatornahálózat kiépítése nagyjából másfél évet fog igénybe venni, és a munkálatokat, főleg a vége felé már össze is kell hangolni, hogy minden az előírásoknak megfelelően rendben legyen, mert ha valami galiba akad, nem adnak engedélyt az üzemeltetésre. Reményeink szerint 2022 végén befejeződhet az építése és kötelezően minden családi háznak rá kell csatlakoznia, falunkban összesen 171 leágazása lesz. Ami pedig a havi fizetni valót illeti, az sokkal kevesebb lesz, mint jelenleg. A bemenő és kimenő víz közti árban jóval kisebb lesz a különbség, magyarul, mindenkinek megéri – mondta Fekete Gábor.

Beszél arról is, hogy egy-egy település önerőből sosem tudna csatornahálózatot építeni, mivel ez mindig is a legdrágább beruházások közé tartozott.

modern, igencsak költségigényes beruházás. Nem így történt. Ehelyett az utóbbi hónapokban bekeményítettek a környezetvédelmisk, figyelik és büntetik azt, aki illegálisan hordja ki a szennyvizet a földekre, vagy engedi ki az erdő aljába.

– Jelenleg falunkban két vállalkozás munkatársai járnak szippantani és viszik el a szennyvizet. Az egyik Pozsonyba, ami a nagy távolság (nagyjából 45 km) miatt tetemes költségre rúg, a másik pedig a dunaszerdahelyi tisztítóállomásra, annak viszont korlátozott a kapacitása, vagyis oda csak bizonyos mennyiséget lehet elhordani. A tisztítóállomások zöme amúgy se fogadná be a szennygödörben felgyülemlt vizet még akkor sem, ha előtte baktériumokkal kezelték, mert összetétele nem egyezik meg a tisztítóállomásra került vízával – mesél az érintett falvak kálváriájáról **Fekete Gábor**, Dercsika község polgármestere. Nem tartja igazságosnak, hogy a környezetvédelmi hivatal büntetésekkel fenyeget a

Nagyon várja már, hogy elkészüljön, még akkor is, ha utána is lesz bőven tennivaló.

Nem tudja a jobb kéz, mit csinál a bal

Gelle település területének nagyjából 85 százalékán már van szennyvízcsatorna, ami 18-19 kilométernyi vezetékét jelent. Szakaszonként, összesen 3 kilométeres területen, a problémás helyeken azonban még nincs csatorna, ezt a falunak magának kell valahogy megoldania, tudtuk meg Iván Lajos polgármestertől.

– Kidolgoztattunk egy 32 házra szóló tervezetet, ahol a csatorna ugyan már le van fektetve, de nincs rácsatlakoztatva a fővezetékre, ami éppen azokban az időkből épült, mikor a családi házak.

Lassan talán meglesz az engedély is és a Nyugat-Szlovákiai Vízművektől próbálunk rá támogatást kérni. Egy nagyjából 110 ezer eurós beruházásról van szó. Azokon a falurészekon viszont, ahol még a vezeték sincs lefektetve, már jóval tetemesebb költségekről, összességében akár 1 millió euróról is beszélhetünk – tájékoztat.

Hozzáteszi rögtön azt is, a lakosok egy része ez ideig még nem csatlakozott a szennyvíz-csatornához. Nagyjából csak a lakosság 55 százaléka van rajta a vezetéken, de a járási környezetvédelmi osztály rendelete alapján már kötelezővé tehető ott, ahol erre mód van. Fel kell szólítaniuk a lakosokat, hogy csatlakozzanak rá a hálózatra ott, ahol van rá lehetőség.

A faluban tehát még viszonylag sokan

rá vannak szorulva a szippantókocsira és a szennyvíz elvitelére, nekik az utóbbi időben szintén drágultak a költségeik. Dunaszerdahelyre és Somorjára ugyanis nem lehet vinni a szennyvizet, Pozsonyvereknyére pedig csak borsos áron.

–Nagyon helytelenítem, hogy a politikusok, illetve a kormány csak büntetni akar a szennyvíz nem szabályszerű elhordásáért, de azt már nem kérdezi meg, mit tehetünk értetek. A kétezer fő feletti települések nem is tudnak labdába rúgni a támogatások jó részénél. Ezen a tökéletlen pályázati rendszeren a kormánynak változtatnia kellene, mert a községnek kár a pályázatokba pénzt ölni, ha megvalósításukra végül egy filéért sem kapunk – panasolja.

Sajnos, sokszor éppen a csallóközi falvakba beköltöző idegenek – akik nincsenek tisztában az itteni körülményekkel – azok, akik ezért az elszállítási módszerért feljelentgetik a falubelieket, aminek meg is lett az eredménye, és nem tesz jót a békés egymás mellett élésnek sem. Próbáltak már letenni a faluba egy tárolót is, ahol össze lehetne gyűjteni a szennyvizet, és egy mérőrendszeren át továbbítani a csatornahálózatba, de a Nyugat-Szlovákiai Vízművek ezt nem engedélyezték. A gellei polgármester már tett egy ésszerű javaslatot víztisztító építésére is, ami több falut kiszolgálna, de egyelőre ezt is elutasították.

–Nekem, mindebből az tűnik ki, hogy nem szakemberek ülnek azokon a helyeken, ahol a pályázatokról döntenek. Különben nem fordulhatott volna elő, hogy az egyik falu, amelyik messzebb esik a víztisztítótól, az megkapja a csatornázásra a pénzt, a másik, a közelebbi, pedig nem. Tehát a távolabbi faluból nem tud eljutni a szennyvíz a tisztítóállomásra, s emiatt most vissza kell fizetni a támogatást. A következő nagy baj az, hogy egyáltalán nincs felkészítve a regionális infrastruktúra arra a hatalmas, egyébként esztelen és értelmetlen beköltözésre, ami ezt a vidéket az utóbbi egy-két évtizedben sújtja, és ami várhatóan még fokozódni is fog, s hozzá magával ezeket a gondokat, megzavarva régióink eddigi élhető nyugalalmát. Erről viszont nagyobb részt csakis az itteni tősgyökeres lakosság tehet – summázza Iván Lajos.

Vesszőfutás a gondozói szolgálatért

Igazán kellemesen meglepő megkeresések zajlottak Kassa megyében a terepen végzett gondozói szociális szolgáltatást illetően /továbbiakban csak gondozói szolgálat/. A Munka és Szociálisügyi Minisztérium alkalmazottja kereste fel a kevesebb mint ezer lakosú községeket a megyében a 2014 – 2020-as időszakban az Európai Szociális Alap és az Európai regionális fejlesztési alap támogatásával a Humán erőforrás operatív programjának keretén belül futó minisztériumi projekttel kapcsolatosan.

A programozási időszak végére igazán kecsesítő ajánlatával a minisztérium eljutott Kelet-Szlovákiába is. Azon belül is a legkisebb falvak polgármesteri hivatalainak megviselt és sokat megélt falai közé látogatott el az az egyetlen alkalmazott a megyében, aki információt és segítséget kínálva ismertette a lehetőséget annak a faluvezetőnek, aki a kiküldött elektronikus szórólapra vette a bátorságot, fáradságot és reagált, és akinek döntésén múlik, hogy tovább adja-e a megszerzett információt a képviselő-testületnek, és egy fél évre belevágnak e a felkínált lehetőség megvalósításába, avagy egy intéssel le is zárja azt, ismerve a bürokrácia útvesztőit...

A gondozói szolgálatot kínáló lehető-ség már csak azért is figyelmet érdemel, mert nagyban hasonlít a munkahivatal által megszokott aktivációs munka projektekhez, valamint pénzügyileg nem terheli újabb kiadásokkal az önkormányzatot, amennyiben már alkalmazásban van egy erre megfelelő személy a községnél, avagy mindössze 20%-nyi bérért alkalmazni tud egy gondozót a kis község, ha még elbírja a koronavírus járvány miatt megtépzott költségvetése. Ez is lehet a titka annak, hogy a legkevesebb lehetőségekkel, kapacitással és eszközökkel bíró, öregedő lakossággal rendelkező falvak a programidőszak végére kapták meg az információt.

Pedig egyre inkább szükséges lenne az ilyen jellegű szolgáltatások bevezetése, hiszen az elöregedő lakosság nem egy, nem kettő kis faluban az alapvető szolgáltatásokhoz nem tud hozzájutni. Például ilyen az élelmiszer megvásárlása is, amely a kis falvakban egyre inkább szociális, mintsem gazdasági körbe tartozik.

Természetesen, a városok és a mindenben résztvevő és a szociális szolgáltatások terén sok tapasztalattal és ismerettel rendelkező nagyobb önkormányzatok mára a közösségi szociális tervet és az adott programot már el is felejtették, ill. maximálisan kihasználták azt, még az

apró falvak egyfajta koncként megkapták a maradékot...

Lássuk miről is maradtak le...

A szociális szolgáltatásokról szóló 448/2008-as számú törvény értelmében az önkormányzat gondozói szociális szolgáltatást nyújthat azon lakosainak, akik más személy segítségére szorulnak, és ráutaltságának szintje a törvény 3. számú melléklete értelmében legalább II. fokozatú, valamint a törvény 4. számú melléklete értelmében segítségre szoruló önmaga ellátására, háztartásának vezetésében, ill. az alapvető szociális tevékenységek során más segítségét kénytelen igénybe venni.

A gondozói szolgálat a szociális szolgáltatásokról szóló törvény 4-es számú mellékletében meghatározott tevékenységeket nyújthatja. Ezen szolgáltatások terjedelmét a szociális felülvizsgálator a község határozza meg konkrét óraszámban, vagy a szociális szolgáltatásokról szóló törvény 4-es számú mellékletében felsorolt egyes tevékenységek szerint. Az önellátás minimális időtartama nem lehet kevesebb, mint a szociális szolgáltatásokról szó-

ló törvény 3-as számú melléklete szerint meghatározott ráutaltsági szintnek megfelelő minimális időtartam, amennyiben a szociális szolgáltató a szolgáltatás igénylőjével, annak kezdeményezésére másként nem állapodik meg a gondozói szolgáltatás igénybevételéről kötött szerződésben.

A szóban forgó projekt lényege, hogy a gondozói szolgáltatást a rászoruló saját, megszokott környezetében igényelheti és az otthonában kap ellátást. Az apró falvakban azért is nagyon lényeges ez a fajta gondozói szolgálat, mert amíg a városban élők megszokták a tömeget maguk körül és nagy valószínűséggel nem okoz problémát a lakótömbből egy öregotthonba való beköltözés, addig a falvakban egyedül élő özvegy nyugdíjasok sokszor elutasítják az ellátásnak ezt a formáját. Városban egy testileg vagy szellemileg sérült hozzátartozó esetében is könnyebben tudja a család megoldani annak ellátását, felügyeletét, még a kis falvakban sokszor csak egy – egy család küszködik ilyen problémával, és nincs szakavatott segítség a közelben.

A gondozói szolgáltatást a lakos abban az esetben tudja kérni az önkormány-

zattól, amennyiben az regisztrált tevékenységként folytatja azt, illetve az önkormányzat csak az engedélyeztetés után nyújthat bármilyen szociális szolgáltatást lakosainak.

Hogyan jutunk el a kívánt célig?

Hiába a projektlehetőség, hiába a felajánlás egy gondozó alkalmazására, annak bére átfinanszírozására, ha nincs meg a megkövetelt jogi keret annak kivitelezésére. A megyén regisztrált szociális szolgáltatást nyújtó önkormányzatnak kell lenni ahhoz, hogy bekapcsolódhasson, kérvényét leadhassa, és visszatérítést igényelhesen az adott község a Munka és Szociálisügyi Minisztériumtól.

Első lépésben tehát a fent említett szociális szolgáltatásokról szóló törvény alapján és azzal összhangban el kell készíteni a község általános érvényű rendeletét, amennyiben azzal nem rendelkezett ez idáig az önkormányzat. És hát miért is rendelkezett volna, hiszen az alacsony költségvetés nem teszi lehetővé az ilyen „luxus” szolgáltatások nyújtását, mint ahogy egy következő munkaerő, szakember alkalmazását sem.

gisztrációs kérelemmel együtt kell benyújtani a megyéhez.

Amennyiben megugrottuk ezt az akadályt is, már csak a mellékletek beszerzése és elkészítése marad a projekthez és a regisztrációhoz, amelyet papíralapon és elektronikusan is benyújthatunk a megyei hivatalhoz. Természetesen az alkalmazott elmagyarázza miért is nem célszerű a kis községnek elektronikusan benyújtani azt. Az ok: nehézséget okoz a rendszer használata a falusiaknak.

Fontos megemlíteni azt is, hogy a felsorolt kötelező mellékletek közül nem is kötelező mindegyik benyújtása. Minden a helyzettől és a kérvényező státuszától, ill. a szociális szolgáltatás fajtájától függ. Lényeges azonban, hogy a regisztrációt kérő szervezet vezetője, jogi képviselője, ill. a szociális szolgáltatások nyújtásáért felelős személy megfelelő végzettséggel rendelkezzenek. Amennyiben ezt nem teljesíti sem a polgármester, sem – általában a falvakban az az egy – az alkalmazott – kénytelenek erre megfelelő személyt találni, akivel munkaviszonyba kell lépni, és ez alapján bért kell fizetni a szolgáltatásért való felelősségvállalásért.

Végezetül azt is ki lehet olvasni, a Kassa megye honlapján közzétett útmutatóból, hogy maga a regisztráció 66,- euróba kerül. Azt azonban elfelejtették feltüntetni, hogy a települések esetében ez a

folyamat ingyenes. A regisztráció vagy sikeres lesz, vagy nem. Természetesen ez a kérelmezőn is múlik, hiszen felszólítják majd hiánypótlásra, de a gyakorlati tapasztalatokból kiindulva, információ hiányában, ha nem lesz elég felkészült, és pár napon belül nem tudja megoldani a hiányosság/ok pótlását, az egész ceremóniát, okulva a majdnem sikeres kérvényeztetési folyamatból megismételheti, természetesen kicsúsztatva a minisztérium alkalmazottja által felkínált projekt határidejéből, hiszen közben telnek a napok, és a minisztérium által meghirdetett, a szociális gondozó bérért átfinanszírozó projekt időtartama rövidül, rosszabb esetben lezárul.

Amennyiben sikerült a regisztráció, leadhatja a terepen végzett gondozói szociális szolgáltatást támogató kérvényét a Munka és Szociálisügyi Minisztériumban. Az újabb bürokratikus eljárás és kérvényezés útvesztőjében a már említett „munkaügyes” projektekhez hasonlóan előfinanszírozásos program lévén körülbelül kéthavi kiadásainkkal kell előre rendelkezni, hogy a projekt zökkenőmentesen menjen. Egyes információk szerint reagálva a COVID-19 által okozott járványra a program lefutási idejét következő 5 hónappal meghosszabbítják programozási időszak ide vagy oda, így egészen 2021. április 30-ig lehet alkalmazni gondozókat.

Beke Beáta

Amennyiben ezt az első akadályt leküzdötte az önkormányzat ahhoz, hogy kérvényezze regisztrációját a megye szociális osztályán, megkezdheti a kérvényezés folyamatát, ami Szlovákiában megszokott módon a bürokrácia útvesztőit jelenti ez esetben is.

Amennyiben nincs a községben jártas szakember (és hát miért is volna, hiszen a kis községeken nincs külön szociális ügyekkel foglalkozó osztály, mint ahogy építésügyi osztály sincs...), csak óvatosan próbáljon az érdeklődő a megyén információt kérni a kompetens alkalmazottaktól, mert azok kezelő, ellenszenves, kioktató, „betanult” (bevált?) szöveggel hamarosan lerázzák, hiszen nem ezért vannak ott alkalmazva, nem tartozik munkakörükhöz a tanácsadás... (A Kassai Megyei Hivatalban felhívtuk a kompetens személyzetet 2 alkalommal is, mindkét esetben a fent leírtakat tapasztaltuk.)

Amennyiben szívósak, törvényekben és projektekben jártasok és kitartóak vagyunk, mégiscsak többszöri átolvasás és utánajárás, valamint a „google a barátom” címszó alatti kereséseknek köszönhetően megkezdhetjük annak a projektnek a megírását, amelyet a re-

Kassán húsz éve működik Magyarország külképviselete

A magyar külügy fiatal intézményeinek egyike a kassai főkonzulátus, amely 2000-ben nyitotta meg kapuit. Magyarország Kassai Főkonzulátusát a két akkori miniszterelnök, Orbán Viktor és Mikuláš Dzurinda közösen avatta fel, amelynek megnyitása mérföldkőnek számított a magyar – szlovák kapcsolatokban.

A felvidék egyik legszebb, többnemzetiségű városában való képviselet nyitása első ízben 1990-ben merült fel, bár tényleges tárgyalásokat csak 1998-ban kezdeményezett Németh Zsolt, akkori külügyi államtitkár. A diplomáciában megszokott, hogy ahogy nagykövetségeket, úgy főkonzulátusokat is kölcsönösen nyitnak a felek egymás országában, így a magyar felvetéssel egy időben merült fel Szlovákia Békéscsabai Főkonzulátusának megnyitására vonatkozó szlovák igény bejelentése. Az ilyen nagyságrendű szervezői feladatokhoz képest aránylag gyorsan nyílhatott meg a két képviselet: a kassai főkonzulátust 2000. augusztus 18-án adták át, míg a békéscsabai szlovák képviselet 2001. szeptember 1-jén kezdte meg működését.

A kassai külképviselet megbecsült és kitüntetett résztvevője a kassai és kelet-szlovákiai közéletnek. Számos közös programmal és projekt segítségével járult már hozzá a magyar – szlovák viszony és a magyar – magyar kapcsolatok javításához. Kassán több tiszteletbeli konzul is tevékenykedik, de Magyarország külügyi intézménye az egyetlen hivatásos konzuli képviselet Szlovákiában, amely a két ország kapcsolatainak hullámvázát követve működik azóta is.

A siker Magyarország részéről azért is fontos, mert Szlovákiának Magyarországgal a leghosszabb a határvonala. Ráadásul jelentős számú magyar

nemzetiségű kisebbség él, a politikai akaratnak és a gazdasági lehetőségeknek köszönhetően sikerült konzuli képviseletet létesíteni, amely a nehézségek ellenére azóta is betölti alapvető küldetését. Ellátja a konzuli érdekvédelmi feladatokat, ápolja és fejleszti a kapcsolatokat a konzuli kerületben tevékenykedő magyar közösségekkel

is, valamint támogatja a határ menti együttműködések.

A kassai külképviselet megbecsült és kitüntetett résztvevője a kassai és kelet-szlovákiai közéletnek. Számos közös programmal és projekt segítségével járult már hozzá a magyar – szlovák viszony és a magyar – magyar kapcsolatok javításához. Kassán több tiszteletbeli konzul is tevékenykedik, de Magyarország külügyi intézménye az egyetlen hivatásos konzuli képviselet Szlovákiában, amely a két ország kapcsolatainak hullámvázát követve működik azóta is.

Bár 2009-ben egy esetleges megszűntetés ellen tiltakoztak a Kassán működő magyar intézmények és szervezetek, mivel a hír nagy felháborodást váltott ki a régió magyarsága körében, hiszen a város központjában található képviselet nem csak Magyarország állampolgárainak nyújtott segítséget és biztosított ér-

dekképviseletet, de jelenlétével a kassai magyarokat is bátorította, erkölcsi támogatásával segítette.

A főkonzulátus fennállásának 10-ik évfordulóján ünnepi fogadást tartottak Szlovákia második legnépesebb városában. 2010-ben a képviselet működésének egy évtizedes évfordulóját szlovák közjogi méltóságokkal együtt ünnepelték.

Magyarország Kassai Főkonzulátusának első főkonzulja az a Varga György volt, aki műfordítóként számos Hrabal-művel ismertette meg a magyar olvasókat, diplomataként pedig a rendszerváltás utáni első vezetője volt a prágai nagykövetségnek.

Őt követték a sorban: Czékmán Imre, Szerencsés János, Czibalmosné Molnár Éva, Dr. Szesztay Ádám és Haraszi Attila. Az intézmény vezetője 2020. március

5-től Dr. Hetey Ágota, akit tevékenységéről, tapasztalatairól, meglátásairól és a 20 éves évfordulóról kérdeztünk:

A koronavírus miatt elmaradt a bemutatkozása. Ennek ellenére sikerült-e már beilleszkednie, felvenni a kapcsolatot az itt élő magyarokkal, szlovákokkal?

Ez év március 5-én foglaltam el kassai állomáshelyemet, és a járvány miatt néhány nap múlva már zárva voltak Szlovákia határai. Ezért a március 15-i ünnephez kötve tervezett bemutatkozó fogadásom valóban elmaradt, de szerencsére június közepétől már volt lehetőségem néhány rendezvényen részt venni. A köztes időszakban is többen megtiszteltek azzal, hogy fogadtak vagy felkerestek a hivatalomban.

Kikkel valósultak meg találkozók? Milyenek az eddigi benyomásai?

Természetesen találkoztam a megye és a város vezetőivel, jártam Eperjesen, ahol felkerestem az egyetemet is. Sikerült felvennem a kapcsolatot a különböző magyar szervezetek vezetőivel, képviselőivel és ellátogattam néhány, magyarok lakta településre is. Örömmel tapasztaltam, hogy mindenütt nagy nyitottsággal fogadtak.

Milyen kötődése van, milyen tapasztalatokkal rendelkezik Felvidéken, ill. Kassán?

2011 és 2017 között 6 évet töltöttem Pozsonyban, Magyarország Nagykövetségén. Előbb férjem oldalán, majd 2015-től konzulként. Azt gondolom, hogy mindkét minőségben széleskörű és több irányú tapasztalatot szereztem úgy

a szlovákiai közélet, mind a magyar közösség, illetve hétköznapi magyar emberek mindennapjairól, sikereiről, gondjairól és feszítő problémáiról.

Kassán, illetve a keleti régióban persze még kevés alkalmam volt megjelenni, de itt is vannak, akiket régi ismerősként köszönhetek. A július végi gombaszögi közéleti piknik remek alkalom volt számomra, hogy újra felvegyem a régi kapcsolatok szárait, hiszen ott szinte mindenki megjelent, aki a felvidéki magyar társadalomban aktívan részt vesz.

Milyen elképzelésekkel, tervekkel, célokkal érkezett Kassára, ill. hogyan tekint erre a megbízatásra?

Számomra a kassai főkonzuli megbí-

zatás sokkal több, mint egy hivatali munka. A Pozsonyban töltött 6 év alatt nagyon közel kerültem hozzá a Felvidék magyarsága. Szerettem ezt a tájat, az embereket és tenni akarok azért, hogy könnyebben boldoguljanak a szülőföldjükön. Hat év alatt közel kerültem hozzá a szlovák kultúra is. Rájöttem, hogy a két nép nagyon közel áll egymáshoz, a nyelv az igazi akadály. Szeretnék dolgozni a magyar – szlovák együttműködésért, a felvidéki magyarság partnerré váló felemelkedéséért, mert őszintén hiszem, hogy ez mindkét népnek és mindkét országnak az érdeke. Azt gondolom, hogy ez itt keleten, fokozottan igaz.

Ez alatt a rövid idő alatt miben vél felfedezni hiányosságokat,

rül sor Szlovákiában. Mennyire ismeri az itt élő magyarság helyzetét? Foglalkozott már az itt tapasztalható demográfiai folyamatokkal?

Tudom, hogy a demográfiai trendek nem kedvezőek, de úgy vélem, hogy a helyzet nem olyan rossz, mint amilyennek az adatok mutatják. Ugyanakkor az a tapasztalatom, hogy sok ember nem érti a népszámlálás jelentőségét, nem tudatosul bennük, hogy az identitásukkal kapcsolatos elégtelen kiállításuk évtizedekre meghatározhatja a közösség mozgásterét. A népszámlálási eredményekben óriási a politikai és civil szervezetek felelőssége. Végig kell járni a településeket és minden faluban minden egyes házat, hogy megértsék az emberek, mennyire fontos magyar identitásuk és anyanyelvük határozott vállalása.

Kényelmesebb hagyni a dolgokat úgy, ahogy évtizedek óta megszoktuk és csendben belesimulni a többségbe. Kényelmes azt mondani, hogy a nagy dolgokhoz én „kisember” vagyok. Hát ez a „kisemberek” óriási felelőssége! És óriási lehetősége, amit a népszámlálás ad. És ha felvállalják, hogy őszintén válaszoljanak, akkor már nem is lesznek „kisemberek”.

Szerintem a legnagyobb ellenségünk a közömbösség és a tunyaság. Ma már magyarsága miatt senkinek nem kell attól tartania, hogy megfosztják javaitól, meghurcolják. Mégis nehezen esik megvívni a napi kis küzdelmeket a magyar iskoláért, a saját nevünk vagy településünk nevének magyaros használatáért és más apróságokért, amelyek hiányoznak ahhoz, hogy szülőföldünket újra hazánkknak is nevezhessük. Kényelmesebb hagyni a dolgokat úgy, ahogy évtizedek óta megszoktuk és csendben belesimulni a többségbe. Kényelmes azt mondani, hogy a nagy dolgokhoz én „kisember” vagyok. Hát ez a „kisemberek” óriási felelőssége! És óriási lehetősége, amit a népszámlálás ad. És ha felvállalják, hogy őszintén válaszoljanak, akkor már nem is lesznek „kisemberek”.

Véleménye szerint Magyarországon Kassai Főkonzulátusa jelenthet egy fajta védelmet az itt élő magyaroknak?

Magyarország Kassai Főkonzulátusának az a feladata, hogy ellássa a magyar állampolgárok érdekvédelmét. Az itt élő magyarok számára nem védelmet, hanem igazodási pontot, együttműködő partnert, támogató intézményt jelent. A főkonzulátus tevékenysége arra irányul, hogy segítse a magyar közösség érdekérvényesítését, támogassa kapcsolatait az anyaország intézményeivel.

Miben látja a keleti végeken élő felvidéki magyarok megmaradását?

Miben tudnak segítséget, együttműködést nyújtani a hatáskörükhöz?

mit sikerült megoldania, ill. milyenek a meglátásai az itteni állapotokhoz és a régióról?

Úgy vélem, hogy néhány hónap korlátozott tapasztalat után hiányosságról beszélnem nem lenne illendő, és megoldani is leginkább a főkonzulátus napi működésével kapcsolatos kisebb gondokat sikerülhetett csak. Azt azonban látom, hogy a kelet-szlovákiai régió komoly nehézségekkel küzd. Meggyőződésem, hogy éppen a magyar közösségben rejlő potenciál felszabadítása, a határ menti együttműködés erősítése, az észak-kelet magyarországi területekkel egyeztetett és közösen megvalósított fejlesztési stratégia lehet a kitorés útja a régió számára.

Hamarosan népszámlálásra ke-

ben élő magyarok számára, ill. konkretizálná, hogy pontosabban kiknek és milyen területen?

A konzuli kerületünkben – ami a Pozsonyhoz tartozó, munkáját 2020. augusztus 10-én megkezdő Besztercebányai Alkonzulátus nyitása miatt már Kassa és Eperjes megye területére, valamint Zsolna megye keleti részére korlátozódik – ellátjuk a hagyományos konzuli feladatokat és széleskörű érdekvédelmi tevékenységet is folytatunk, mint például konzuli segítségnyújtás a bajbajutottaknak akár bal eset, haláleset, fogva tartás esetén is. Magyar állampolgárságú ügyfeleink útlevelét, személyi igazolványt igényelhetnek, valamint Magyarországon kívül történt anyakönyvi események – születés, házasság, válás, halálest – hazai anyakönyvezését kezdeményezhetik hivatalunkban. Ügyfélkapu ügyintézését biztosítunk, valamint közjegyzői – aláírás-, fordítás-, másolathitelesítés – feladatokat is ellátunk.

A magyar igazolványok igénylésével kapcsolatos ügyintézés – a járványügyi előírások betartása mellett – töretlenül folyik. Az igazolvány nemcsak az eddig ismert például utazási kedvezményeket biztosítja, de az anyasági támogatások igénylésének is alapja. A babakötvény, mint életkezdési támogatás és az anyasági támogatás, mint egyszeri pénzbeli ellátás a magyarországi családtámogatási formák két olyan juttatása, amely 2018 óta a határon túl élő magyarok számára is elérhető és a főkonzulátusunkon változatlanul igényelhető.

Hogyan tudná értékelni a magyar igazolványok és egyéb programok iránti érdeklődést napjainkban?

A magyar igazolványok és az anyasági támogatások iránti érdeklődés folyamatos, de a kérelmek beadását, befogadását nyilvánvalóan korlátozta az idei járványügyi helyzet. Az elérhető anyasági támogatásokat az ügyfelek jól ismerik, a benyújtott kérelmek számára azonban nincs befolyásunk, hiszen az döntően a konzuli kerületünkben születő gyermekek számától függ.

Önkormányzati tisztségviselőkhöz szól lapunk, ezért szeretném külön is megkérdezni, hogy az önkormányzatok milyen kérdésekkel fordulhatnak Önhöz,

Önkhöz? Vannak-e az intézmény és a szlovákiai magyar önkormányzatok között együttműködések? Milyenek?

A főkonzulátus együttműködése a helyi önkormányzatokkal alapvetően két irányú. Természetesen szervezünk közös programokat, felkérésre közreműködünk társadalmi, kulturális események megtervezésében, lebonyolításában. Másrészt megkeresésre támogatjuk az önkormányzatok magyarországi kapcsolatkeresését, közvetítjük a magyar hatóságok felé az észrevételeket, megváltozott igényeket.

Idén húsz éve, hogy megnyitotta kapuit a főkonzulátus Kassán. Az ez idő alatt néhányszor fellépett nehézségek ellenére azóta is betölti küldetését. Ön hogyan látja az eltelt 20 évet?

Az elmúlt néhány hónap tapasztalataival a hátam mögött nagy bátorságra vallana a részemről, hogy markáns értékelést fogalmazzak meg az elmúlt húsz esztendőről. Ebben az időszakban a főkonzulátusnak, csakúgy, mint a magyar – szlovák kapcsolatoknak, voltak jobb és rosszabb időszakai. Azal azonban mélységesen egyetérték, hogy mint külképviselet, betölti küldetését, megkerülhetetlen szereplője lett Kelet-Szlovákia és különösen az itt élő magyar közösség életének. Reméljük,

hogy a közép-európai és azon belül a magyar-szlovák együttműködés utóbbi években tapasztalt dinamikus fejlődése nyomán, Magyarország Kassai Főkonzulátusa még hatékonyabban tud közreműködni ezeknek a kedvező folyamatoknak a katalizálásában, miközben továbbra is szilárd és megbízható viszonyítási pont marad a felvidéki magyarság számára.

Hogyan fognak a 20 évről megemlékezni? Készülnek programokkal?

Készítettünk egy megemlékező logót, amit az idei évben használnunk levelezésnél, promóciós anyagainkban, állandó figyelemfelhívásként. Szeretnénk ősszel egy több eseményt magában foglaló kulturális rendezvény-sorozatot lebonyolítani. Nagy odaadással készülünk, de részleteket egyelőre azért nem mondanék, mert a jelenlegi járványügyi helyzetben sajnos bizonytalan, hogy mit, mikor és milyen közönség előtt szervezhetünk meg. Az biztos, hogy ha lehetőség nyílik a rendezvényekre, méltó módon fogjuk a 20. évfordulót megünnepelni.

Köszönöm, hogy megosztotta velünk meglátásait.

Beke Beáta

Bodrogszerdahelyen megújul a Vécsey kastély és a kultúrközpont

Bodrogszerdahely a Bodrogek második legnagyobb községe. A 2011-es népszámlálási adatok szerint 2239 lakosából 1216 magyar és 842 szlovák. A város történelme igen gazdag, több patinás épület is található a településen.

Bodrogszerdahely két fontos épülete – a Vécsey kastély és a kultúrház – újul meg szinte egy időben, bár nem ugyanazon projekt keretében.

A falu büszkeségének számító Vécsey-kastély „Castle to Castle - Kastélytól a várig“ elnevezésű, „INTERREG V/A Szlovákia – Magyarország 2014-2020„ program keretében egy határon átnyúló projekt részeként kerül felújításra. A 2,7 millió euró összköltségű projekt keretében bodrogszerdahely önkormányzata mint projektpartner, közel 350 ezer eurót költhet az impozáns épület felújítására. A 18. század

elején épült reneszánsz stílusú kastélyt a Vécsey család építtette, lakta és birtokolta egészen 1945-ig. 1824-ben báró Vécsey Pál jogtanácsosaként működött a faluban az ifjú Kossuth Lajos. Az épület ma a helyi önkormányzatnak, helytörténeti kiállításnak és időnként rendezvényeknek ad otthont.

A projekt partnerei

A projekt vezető partnere, a magyarországi Regéc Község Önkormányzata mellett három szlovákiai település – Bodrogszerdahely, Nagykövesd

és Nagyida - érintett a projektben. A partnerség nem véletlen, hiszen az említett helyszínek történelmi útvonalon kapcsolódnak össze.

Regéc, mint a borsiban született II. Rákóczi Ferenc gyermekkorának színhelye és a kuruc harcok egyik központi helyszíne, Bodrogszerdahely, mint Kossuth Lajos pályafutásának kezdeti színhelye, Nagyida a történelemben előkelő szerepet játszó Csáky-család birtoka, Nagykövesd pedig, mint a Zemplén-vármegyei történelmi események és ütközetek színtere kapcsolódik a programhoz.

A projekt eredményeként a bodrogszerdahelyi kastély felújításán kívül, Regécen helyreállítják a vár reneszánsz palotaszárnyát, interaktív kiállítótereket hoznak létre, utat és par-

kolót építenek, megújul a történelmi és rekreációs park, valamint kerékpár állványokat helyeznek el a területen. Nagydán a kastély kerítését építik újjá, és négy kiállítótermet hoznak létre. Nagykövesden kerékpártartókkal ellátott pihenőhelyet hoznak létre, és Kiskövesdet is érintve információs táblákat helyeznek el az útvonalon. A felsorolt egyéb beruházásokon kívül a projekt eredményeként összesen 5124,3 m² épület felújítására kerül sor.

Fontos, hogy a látnivalókat láncszemenként összefűzve, a régiót egy egységként tudják láttatni az ide látogatókkal, abban bízva, hogy így már több naposra tervezett kirándulási programmal érkeznek a vidékre, ami a falusi turizmus fellendítésének fontos eleme a térségben.

A határ menti területek vonzerejének növelését, a természeti és kulturális örökség megőrzését, védelmét, és fejlesztését, valamint a turisztikai vonzerő növelését célzó projekt 2018 végén indult, de a tényleges felújítási munkálatok idén tavasszal kezdődtek a bodrogszerdahelyi kastély épületén, és a tervek szerint december végére fejeződnek be.

350 ezer eurós befektetés

Bodrogszerdahely község polgármestere, Mento Zoltán érdeklődésünkre elmondta, hogy a projekt keretében

rendelkezésre álló közel 350 ezer euróból teljesen felújítják a kastélyhoz tartozó melléképületszárnyat, három multimédiális kiállítótermet alakítanak ki úgy, hogy abból két terem többfunkciós megoldással szükség szerint konferenciateremmé alakítható majd.

Elkészültek már a kiállítások vizuális tervei is. Egy külön kiállítóteremben a falu, és a Vécsey-család történetét bemutató állandó kiállítás kap majd helyet.

Az épületben megújulnak a mellék-helyiségek, a vezetékek, és a pince is, ahol a falakat a nedvesedés megakadályozására alkalmas burkolattal látják el, és végül a külső falak is új köntöst kapnak majd. A munkálatok folyamatosan zajlanak, és a település polgármestere bíz abban, hogy decemberre be tudják fejezni a felújítást és a további munkálatokat. A kastély felújításán kívül sor kerül még a kerékpárturizmus fejlesztését célzó, korláttal és beépített világítással ellátott kerékpársáv kialakítására és térrendezésre a falu központjában. Mindezekhez a település önkormányzata mintegy 10 ezer euróval járult hozzá saját forrásból.

A kastély kertje is több éve szinte kihasználatlanul állt, de napjainkban az is megújul, hiszen éppen egy sétány kialakításán dolgoznak, amely lehetővé teszi majd a kastélykert látogatását, és szabadidős programokra való kihasználását.

Bodrogszerdahelyen a másik jelentős projekt fizikai megvalósítása a nyár folyamán vette kezdetét, amely a falu központjában álló kultúrház felújítását szolgálja, egy korábbi sikeres pályázatnak köszönhetően. A 372 ezer eurós összértékű támogatást a környezetvédelmi minisztérium által közvetített EU-s projekt keretében nyerte el a település, a közintézmény energetikai korszerűsítésének megvalósítása céljából. A projekt összköltségéhez a település 5 százalékos önrésszel járult hozzá. A felújítási munkálatokat igényes adminisztratív feladatok előzték meg, köztük a közbeszerzési eljárás lefolytatása, amelyre kilenc kivitelező cég jelentkezett. Ezek közül választotta ki a település a legelőnyösebb ajánlatot, így egy varanói (Vranov nad Topľou) cég – ENERGO TRADING Kft. - végzi a felújítási munkálatokat. A projekt keretében az épület bővítésére nincs lehetőség, de megújulnak a nyílászárók, szigetelést, új borítást és festést kapnak a külső falak, a beltérben megújul a mennyezet, modern (fűtést és hűtést is biztosító) légkondicionálók kerülnek felszerelésre, és teljesen megújul a fűtési rendszer.

Mento Zoltán polgármester elmondta, hogy az önkormányzat úgy döntött, hogy a külső felújítást követően (2021 első hónapjaiban) a kultúrház belső terének felújítását is elvégzik annak ellenére, hogy a projekt költségvetése arra már nem ad lehetőséget. A munkálatok elvégzését igyekeznek majd a lehető legtakarékosabb módon tervezni és szervezni. A belső munkálatokra előreláthatólag közel 80 ezer euróra lenne szükség. Ugyan ez a pénzüsszeg egyelőre nem áll rendelkezésükre, de azzal számolnak, hogy igénybe tudják venni az állam által a Koronavírus-járvány idején az önkormányzattól megvont pénzüsszeg (mintegy 40 ezer Euro) ellenében, kedvezményes-kamatmentes hitelként nyújtandó kompenzációt. Bízhatnak abban is, hogy az állam kompenzálni fogja valamilyen mértékben a vírusjárvány során kialakult helyzet miatt megnövekedett kiadásait.

Ez nagyban segítené az említett tervek megvalósítását. Amennyiben minden a tervek szerint halad majd, 2021 ma-

vaszán tudnák átadni rendeltetésének a teljesen megújult kultúrközpontot, amely nélkülözhetetlen színtere a település kulturális életének.

A község polgármestere úgy nyilatkozott, hogy minden kiadást takaréklángra állítva, nagyon fegyelmezett költségvetéssel működve tudják csak megvalósítani azokat a fejlesztéseket és az egyes projektekhez az önrész biztosítását, amelyek terveik között szerepelnek. Sajnos nem tudnak előre tervezni arra nézve sem, hogy a Koronavírus-járvány hogyan befolyásolja majd a jövő évi költségvetését a falunak. Gondot jelent a tervezésnél, hogy a költségvetést december végéig el kell készíteniük, de azt, hogy milyen bevétellel számolhat a település csak a jövő év januárjában tudják meg.

A polgármester mindezek ellenére bizakodó, és úgy látja, hogy a lehetőségekhez mérten továbbra is kiegyensúlyozott költségvetés mellett tud majd működni a falu, és tovább tudnak haladni a tervezett beruházásokkal is.

Az összefogásnak köszönhetően újra életre kelt Zétényben a májusban leégett kultúrközpont

Korábbi számunkban hírt adtunk arról, hogy a bodrogi Zétény községben május 6-án a tűz martalékává vált a községi hivatalnak, a kultúrteremnek és a könyvtárnak otthont adó épület. Az épület használhatatlanná vált, szinte teljesen megsemmisült a tetőszerkezet, a község háza irodái alkalmatlanná váltak a használatra, és a könyvtári állomány is megsemmisült. A kár nagysága elérte a 100 ezer eurót. Első perctől ismert volt, hogy a község nem rendelkezik olyan anyagi eszközökkel,

hogy önerőből képes lenne újjáépíteni a falu központi épületét. Minderől akkor Kukó Miklós polgármester adott számunkra is tájékoztatást. Az alig 800 lelkes település vezetése májusban, a tűzvészt követően segítségért fordult a szlovákiai és magyarországi állami szervekhez, civil szervezetekhez, a környező települések vezetőihez és lakosságához, és a község lakosságához. Felhívást tettek közzé, és adománygyűjtést kezdeményeztek. Már az első napokban is, de azóta is

számos intézmény mozdult meg úgy Szlovákiában, mint az anyaországban, hogy segítő kezet nyújtsanak a településnek. Mindennek átlátható, követhető megjelenése van a község honlapján is, amelynek aktualitása és áttekinthetősége szinte páratlanul mondható.

A település önkormányzata havonta közléseket a készpénzben leadott adományozók névsorát, és az adományok összegét is. Így nyomon követhető, hogy májustól augusztus végéig kész-

pénzben (elsősorban a falu, és a környező települések lakosságától) közel 4500 Euro adomány, átutalás formájában pedig további adományok érkeztek a község által nyitott transzparens számlára. A környező települések támogatásait – amelyekről támogatási szerződések tanúskodnak- a teljesség igénye nélkül említve elmondható, hogy Királyhelmec 2500 Euro, Örös 1000 Euro, Véke község pedig 500 eurós támogatást nyújtott a településnek. Magyarországról a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat 50. 000 Ft támogatással segíti a felújítást Zétényben. A Kassa-megyei Önkormányzat 15 000 eurós támogatást nyújtott a településnek. Az említett számok azt mutatják, hogy az újjáépítés előrelátható költségeinek mintegy harmada már rendelkezésükre áll. Az adminisztrációs kötelezettségek elvégzését követően a munkálatok el is kezdődtek, a terület megtisztítását követően a falak, a mennyezet letisztítása, simítása, festése, a padlózat lerakása zajlott a nyár folyamán. Elsődlegesen a polgármesteri hivatal, az irodák rendbetételére fókuszálnak, hogy azok mielőbb használhatóak legyenek. Ezek a munkálatok közel 12000 eurós költségből valósulnak meg. A tetőszerkezet felújítása előreláthatólag 75 000 eurós költségvetésből valósulhat meg, amely már szintén folyamatban van.

A felújítási munkálatok közepette a gyűjtés továbbra is tart, hiszen még nem látják a munkálatok végét, és az

arra szükséges teljes összeg sem áll rendelkezésükre.

A felújítási munkák mellett a megsemmisült könyvtári állomány által keletkezett veszteség is sok segítőkész embert és intézményt ösztönzött cselekvésre.

A Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesületének (SZMTE) elnöke, Kecskés Ildikó azzal a vállalással indított útjára könyvadomány gyűjtést, hogy legalább 5000 könyvet szeretnének összegyűjteni a korábban aktívan működő zétényi községi könyvtárányának megújítására. A település vezetése természetesen örömmel fo-

gadta a felajánlást. A szervezet által indított gyűjtés, amelybe tíz szlovákiai könyvtár kapcsolódott be, július 1-től szeptember 30-ig tart. Mindezekhez a Lilium Aurum Könyv- és Lapkiadó 1000 db könyvet ajánlott fel a település könyvtári állományának újjáépítéséhez.

Amikor a felhívást közzétette a település, talán nem is gondoltak arra, hogy mennyi embert mozdít meg segélykérésük, és hogy akár több száz kilométerről, és az anyaország távolabbi szegleteiből is segítség érkezik majd. És mindez mégis megtörtént.

A Nemzeti Művelődési Intézet felhívására számos segítség érkezett, jelentős

pénzadomány gyűlt össze a kultúrház és könyvtár újjáépítéséhez.

A siófoki Kálmán Imre Kulturális Központ, és Siófok Város Önkormányzata az elsők között sietett a zétényiek segítségére, akik hálával fogadták a nemes kezdeményezést és azt a tárgyadományt, amelyet a siófoki kulturális központ adott át a településnek. Színpadi hang- és fénytechnikai berendezésekkel, és színpadi függönyökkel, 3 db számítógéppel és több száz könyvvel támogatták a kulturális élet mielőbbi újraindítását Zétényben. Örömteli, hogy az együttműködés nem szakad meg az egyszeri támogatás, és látogatás után, mert a Kálmán Imre Kulturális Központ társintézményévé fogadta a felvidéki település intézményét és a jövőben is szeretnék tartani a kapcsolatot, szakmailag segíteni egymás munkáját.

Könyvekből tehát nem lesz hiány Zétényben, hiszen a polgármester nyilatkozata alapján a könyvtári állományt nagy részben sikerül pótolni, hiszen a két hónap alatt mintegy ötezer könyv érkezett Zéténybe.

Elmondható, ahogyan a Magyar Nemzet is hírt adott a feljemenykeről, hogy „Látványos összefogás kezdődött Trianon 100. évében a szlovákiai kultúrház újjáépítéséért... Mint országos módszertani szervezet, a Nemzeti Művelődési Intézet (NMI) elkötelezett az el-

szakított nemzetrészek kultúráját ápoló szakemberek és munkájuk iránt, amely a nemzeti összetartozás Trianon 100. évfordulóján még nagyobb hangsúlyt kap.“

Zétény község többcéllú intézményében a tűz pusztítása előtt aktív tevékenység folyt, több célcsoportot szolgált ki a mindennapokban, hiszen a polgármesteri hivatalon és a könyvtáron kívül az épületben lelt otthonra többek között a helyi asszonykórus, a kártyaklub, az asztaliteniszkör és több civil szervezet is.

Úgy tűnik, hogy a páratlan összefogásnak köszönhetően a zétényiek reménykedhetnek abban, hogy mielőbb újra birtokba vehetik a falu központjában álló kultúrházat.

A transzparens számlára a testvértelepülésektől 2 300 Euro, magyarországi önkormányzatoktól 1 300 Euro, bodrogközi önkormányzatoktól összesen 14 650 Euro, és vállalkozóktól 2500 Euro

érkezett. Az eddigi munkálatokat az önkormányzat igyekezett saját forrásból fedezni, és bíznak abban, hogy az október közepére elkészült tetőfelújítást már a biztosító által megítélt összegből tudják majd fedezni. Ezt követően fogják majd látni, hogy konkrétan mennyi pénzre van még szükségük a felújítás befejezéséhez. A további költségek fedezéséhez támogatási ígéretet kaptak a Szlovák Köztársaság Miniszterelnökétől, Igor Matovičtól, az anyaország részéről a Nemzetpolitikai Államtitkárságtól, Potápi Árpád János képviselőtől, és Magyarország Kassai Főkonzuljától, Hetey Ágotától. Kukó Miklós, Zétény község polgármestere lapunknak adott nyilatkozatában elmondta, hogy mindenkinek végtelenül hálás a segítségért, és a község önkormányzata nevében ezúton is szeretné kifejezni köszönetét a támogatásokért, amely nagyon sokat jelent számukra ebben a nehéz időszakban.

Thökölyi Angéla

Szalóc egy falu élete nagyban függ a külső hatásoktól

Ki ne hallott volna a Gombaszögi-völgyről, amely a gombaszögi barlangon kívül egy sorsszerű lépésnek köszönhetően 2016-ban, tizenegy év után ősi helyére hazatért Gombaszögi Nyári Tábor otthonaként szolgálja a felvidéki fiatalokat napjainkban.

Azt már kevesebben tudják, hogy a terület Szalóc község kataszterébe tartozik. A felső-gömöri kis település a Sajó-völgyében, a Szilicei-fennsík lábánál helyezkedik el, kilenc kilométerre a járási székhelytől, Rozsnyótól. A községnek a Gombaszögi-völgyön kívül még egy település része van, mégpedig Vigtelke.

Míg a szobán forgó településrész első írásos emléke 1320-ból való, addig

Szalócot már 1243-ban az egri káptalan oklevelében említik először.

Borovszky monográfiatorozatának Gömör-Kishont vármegyét tárgyaló része szerint: „Szalócz, sajóvölgyi magyar kisközség, 92 házzal és 573 ev. ref. vallású lakossal. E község szintén a Bebek család ősi birtokai közé tartozik. Már 1362-ben szerepel, 1416-ban pedig, a mikor Bebek János a földesura, Zalochaza és Zalowk néven említik. A Bebek család azután, a XV. században, a községet a hozzá tartozó birtokkal a gombaszögi pálosoknak ajándékozta. Később az Eszterházy családe lett, azután a Hámos és a Ragályi családok, végre pedig az Andrássyak kezére került és Andrássy Géza grófnak most is nagyobb birtoka van itt. A község ha-

tárában kisebbszerű cseppkőbarlang van; ugyancsak itt van a rimamurányi-salgótarjáni vasmű r.-t. vasolvasztója. Az ev. ref. templom már a reformáció idejében fennállott. 1801-ben átépítették és kibővítették. Az egyház birtokában több, XVI. századbeli ötvösmű van. A községben levő úrilakot a Hámos család építtette s ez most a Csákány József. A községhez tartozik Gombaszög puszta, mely hajdan külön község és a Bebek család birtoka volt. 1341-ben Bebek György és László a pálosoknak zárdát építettek ide. II. Bebek György 1555-ben a zárdát erősséggé alakította át; de ezt Schwendi Lázár 1566-ban bevette és lerombolta. Szalócz község postája, távirója és vasúti állomása Gombaszög.” A Borovszky által felsorolt történel-

mi tények tükrében hát nem is csoda, hogy a község területén, Gömör megye egyik eldugott szegletén, a mai magyar határ közelében, Szalóc község határában egy körülbelül 7 méter magas falcsonk már több mint száz éve hirdeti egy egyházi épület emlékét. A falcsonk két oldalán lévő gótikus ablakkeret-elemek igényes, nagyobb méretű épültre engedtek következtetni. Egészen az elmúlt évekig azonban még ez a maradvány is alig volt látható a sűrű bozót miatt. A Sine Metu polgári társulásnak köszönhetően 2019-ben a pálos kolostor romjai alatt Szlovákia egyetlen nyolcszögletű, ortogonális kápolnáját tárták fel, amelynek még a Kárpát-medencében is alig akad párja.

Itt lelt otthonra a selmecbányai honvédszobor megmaradt talapzata is, és az arra rögzített árbócon elhelyezett felvidéki zászló a trianoni békediktátum századik évfordulóján, amelynek mélyén egy speciális, hermetikusan záródó, rozsdamentes acélkapszula nyugszik a szlovákiai magyarlakta településekről összegyűjtött földdel és apró emlékekkel, üzenetekkel az utókor számára. Elmondható, hogy a Nemzeti összetartozás évében, az összetartozás jegyében a Gömbaszögi-völgy a kulturális emlékezet egy újabb manifesztációjával gazdagodott.

A karsztvidék természeti adottságainál fogva is említésre méltó. Többek közt az 1955-től a mai napig nyilvánosan látogatható, államilag üzemeltetett Gombaszögi Cseppkőbarlang érdemel említést, amely a Szlovák-karszt Nemzeti Park és a Bioszféra Rezer-

vátum legjelentősebb barlangjainak egyike, ugyanis a barlang „díszei” közt szalmacseppköveket találunk, amelyek a barlang arculatát adják, és amelyekhez hasonló Szlovákia más területén nem fordul elő. A Szlovák- és Aggteleki-karszt barlangvilága keretében a világ természeti örökségének jegyzékén szerepel. A barlang Rozsnyó és Pelsőc között Szalócon található.

A gömöri táj történelmi emlékeken kívül egy erős kulturális karmával is rendelkező emblematikus helyszíne a Gombaszögi-völgy, amely Szalóc község részét képezi, ugyanis 1928-ban adott otthont az első csehszlovákiai magyar főiskolás cserkészek Sajó-völgyi táborának, amiről a Csemadok által állított egyik kopjafa emlékeztet a völgyben található kopjafaparkban.

Itt adta át teremtőjének lelkét egy elkötelezett „csemadokos”, a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesült, Gyurcsó István-díjas Reicher Gellért, akinek sajtó bevallása szerint a magyar kultúra, a néptánc, népművészeti hagyományaink megőrzése, továbbadása volt élete értelme. 2019. április 16-án hajnalban egy tragikus balesetben vesztette életét. 2020. június 4-én barátai (Dudek Ferenc Fizse, Csóka Imre Öcsi – Dunaszerdahely, Bankó István, Bankó Ibolya – Szepsi) tiszteletére a Csicsói Nagy Géza fajaragó által készített emlékkeresztet állították fel Szalóc mellett, halála színhelyén.

A Szlovákiai Magyar Közművelődési Szövetség – a Csemadok központja és Szalóc Község Önkormányzata mel-

lett a Csemadok Szalóci Alapszervezete is folyamatosan aktív szervezője volt a napjainkra több mint hatvan alkalommal megszervezett kulturális ünnepségnek a völgyben, amely a maga idejében megszámlálhatatlan mennyiségű embert vonzott a Szlovák Karsztba. Sőt, 1951-ben június 4-én a Vigtelkei kultúrházban megalakult a Csemadok Vigtelkei Alapszervezete is. Ennek utolsó elnöke Parti András volt. A szervezet 1990 -ig szervezte a településrész kulturális életét.

Napjainkban Vigtelkén a magyar kulturális élet szervezését a Szalóka polgári társulás végzi, amely 2011-ben jött létre és vigtelkei és szalóci tagokat is számlál. Több sikeres rendezvényt tudnak maguk mögött, énekkaruk számtalan fellépé-

sen van túl. A Szalóka polgári társulás elnöke, Vanyoné Petrik Mária, aki aktív szervezője kis csapatával a különböző gasztro- és kulturális fesztiváloknak, eseményeknek, gyerekfoglalkozásoknak és a „Nagyanyáink öröksége” elnevezésű rendezvénynek. A fesztiválok célja a kulturális összefüggésen kívül évente egy adott fajtájú étel bemutatása is. Például 2013 gömöri ételek, 2014-ben a fokhagymás ételek és 2015-ben a káposztás ételeket kóstolhatták meg a résztvevők Vigtelkén. 2016-ban közösségformáló céllal elevenítette fel a társulás a „lucázást”. Az eseményen felidéztek a régi népszokásokat, a régmúltat, kolompolással, csörgetéssel elüldözték a faluból a boszorkányokat, majd a résztvevők jellegzetes mákos kukoricát fogyasztottak vacsorára. 2017-

ben Dunavarsány testvértelepülési kapcsolatuk 15. évfordulóján tartott rendezvénysorozat részeként szervezték meg a „Nagyanyáink Öröksége” elnevezésű fesztiváljukat, amelyen a helyi énekkarok és fellépők mellett a magyarországi testvértelepülésük, a dunavarsányi Kantátika Férfikar is fellépett.

Erős református közösség működik a faluban

„Szerény az egyházi élet, de működik. Községünk lakosai között a legnagyobb számban képviselt egyház a református. Van egy gyönyörű református templomunk, amelynek faszindelyes tornya 2018-tól felújítás alatt

van a Szlovák Kulturális Minisztérium támogatásának köszönhetően. Az elmúlt esztendőben pedig a Bethlen Gábor Alapnak és a Református Egyház Közalapjának köszönhetően a parókia külső vakolata is megújult, miután legutóbb 2012-ben sikerült kicserélni a 27 esztendeje helybeli lelkészt hiányoló épület ablakait. Bár az önkormányzat a 90-es években külső javítást végzett az épületen és az egyházközség 2002-ben még bevezette a parókiára a gázt, aminek köszönhetően a fűtés részben megoldódott, az ezt követő tíz évben sajnos nem történtek újítások. A gyülekezeti tagok elfogadták és megszokták, hogy nincs helyben lakó lelkész, és a környékbeli egyházközségekből szolgálják be őket. 1994-98 között Nt. Spisák István, 1998 óta pedig And-

ré János az, aki a szalóci és vígtelkei hívekről gondoskodik. Heti rendszerességgel, vasárnaponként a szalóci református templomban hirdeti Isten igéjét, és igény szerint vannak hittanórák is. Az épületek javítása terén pedig idén a parókia tetőzetének és a templomtorony vakolatának felújítása, illetve a vígtelkei református templom rendbe hozatala van tervben, szlovákiai és magyarországi támogatással” – tudtuk meg Ambrúš Gézától, Szalóc község polgármesterétől.

A szalóci református egyház alapításának ideje – forrásmunkák hiányában – pontosan nem határozható meg. Annyi azonban elfogadhatónak látszik, hogy lassan, észrevétlenül terjedtek el itt a külföldi nagy reformátorok tanai, de a római katolikus egyház kötelékéből nyíltan ki nem léptek sokáig. 1529-ben jött Gömörbe Fischer András reformátor, s főleg ezen vidéken tanított Luther tanainak szellemében egészen 1542-ig, amikor is Bebek Ferenc, az erőszakos várúr elfogatta. Utódja, Lendischer György – bár félt Bebek üldözésétől – a protestáns vallás terjesztésével fel nem hagyott.

Ebben az időben került Szádvár, Krasznahorka és Pelsőc urának, Bebek Ferencnek az udvarába Patóchy Zsófia, mint fiának a felesége, aki egészen megnyerte apósát az új hit számára. Hogy melyik új hitnek? Bizonyára

a helvétnek, hiszen Luther követőinek állhatatos üldözője volt. 1552-ben a szomszédos Gombaszögön a vörös barátok kolostora leromboltatott, a barátok elkergettettek, a környék ura protestáns hitre tért, s a „cuius regio, eius religio” elv alapján Szalóc község is protestánssá lett.

Ezen feltevésekből kiindulva a szalóci református egyház megalapításának ideje 1540 – 1560-ra tehető, s alapítója valószínűleg Patóchy Zsófia apósa, Bebek Ferenc volt.

Szalóc kezdetben Berzéte filiája, leányegyháza volt. A korábbi feljegyzések alapján biztosan mondhatjuk, hogy Szalóc 1657-től külön anyaegyház, s hozzá lett csatolva Vígtelke, mint leányegyház. Egy 1886-ból származó statisztika alapján a következőképpen oszlott meg a község lakossága felekezetek szerint: református: 345, római katolikus: 206, ág hitvallású: 61. Volt-e templomuk vagy lelkészük a más felekezetűeknek, az idők folyamán felszívódtak-e a református egyházba, vagy pedig kitelepültek, a kezünk alatt levő feljegyzésekből meg nem állapítható – olvasható a gyülekezet történetének leírásában.

Szalóc kelet-nyugati tengelyű, egyhajós plébániatemplomát feltehetőleg a 15. században építették gótikus stílusban. Ezen, kis méretű épület megma-

radt része képezi a ma látható templom keleti részét. A ma használatban álló templomot 1801-ben nyugati irányba körülbelül háromszorosára kibővítették és átépítették. Hajóját festett deszkamennyezettel látták el. Ezt az eseményt az északi és keleti oldalán emelt festett fakarzat egyik tartóoszlo-

pához erősített kézírásos fatábla őrzi. A részben megmaradt szentélyszerű régi templomrészlet lunettás dongaboltozatot fed, falai támpillérekkel vannak ellátva. A nyugati homlokzat előtt álló, falsávós tornyán szép formájú zsindeletetű van. Az épületet erős kőfal zárja körül. Az orgonája az 1907-ik évben épült. A rendszerváltás után 1992-ben a községi önkormányzat hozzájárulásából és gyűjtésből a nagyon rossz állapotban lévő toronytető és templom falazatának javítására is sor került.

2003-ban az egyházközség presbitériuma közösen a község vezetésével az első és második világháború áldozatainak emlékére emléktáblát állított a templom falán. 2006-ban Szalóc Község megalapításának 680-ig évfordulója alkalmából pedig kopjafát lepleztek le a templomkertben. 2008-ban a Község első írásos említésének 765-ik évfordulója alkalmából szintén emléktábla került a templom falára. Ugyanebben az évben nagy munkába fogtak, és saját forrásból, valamint a Szülőföld Alaptól pályázati úton nyert pénzüsszegekből új tetőt kapott a templom és a faszindelyes toronytető felújítására került sor.

„A vígtelkei leányegyház templomával kapcsolatban csak eme szüksza-

vú feljegyzés található az egyház 1. sz. jegyzőkönyvében: „Anno 1785 a Vittelkei Filiális Eklésiában falu közepén romlásához közelítő fa templom helyett új helyen kő templom építetett és abban az eszt. aug. 7-dik napján Isten dicsőítésére felszenteltetett, amely alkalmatossággal a templomon belül prédikált Tisz. Szilítzei prédik. Szeőts István uram, kívül pedig Berzetei préd. Harangozó Miklós úr”.

Kis helyen épült szent egyház, a szikla hegység lábán, közvetlen közelében a völgyön elterülő falunak, csaknem összeköttetésben a lakházakkal, a szikla hegységből csendesen kibugyanó forrás mellett, hol a testi szomjúság kristálytisza, pompás hideg vízzel oltható el. A csörgedező patakot képező forrás tőszomszédságban fekszik a lelki szomj kielégítésének szent hajléka. Hozzá ez idő szerint kőből csinosan kirakott, gondozott lépcső vezet fel, mintha ez is jelképezni akarná a magasba menetelt, a lélek Isten trónusához való emelkedést! – jegyezte le 1887-ben Szabó Gyula lelkész feljegyzéseiben.

A szocializmus alatt a templom kívülről, belülről nagyon lerobbant állapotba került. 1992-ben a község aktív polgárai és elöljárósága hozzájárulásával elkezdődött a templom teljes felújítása,

ami 1993-ban fejeződött be. Ebben az évben pedig Bene Zoltán professzor úr Vígtelkei származású Budapesti lakos új harangot adományozott a református egyháznak. 2004-ben a II. világháború áldozatainak emlékére a templom falán emléktáblát lepleztek le Dr. Erdélyi Géza, püspök és Komlóssy Zsolt, parlamenti képviselő. 2007-ben a templom kazettás mennyezete lett restaurálva, melyet saját megspórolt pénzből és a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumának támogatásával valósítottak meg.

Jelenleg a község összlakossága, amely 1961-től közös közigazgatás alá tartozik Vígtelke falurészlettel Szalócon 371, Vígtelkén 95, Gombaszögön – 0 személy. Az egyháztagok száma az egyházi nyilvántartás szerint Szalócon 103, ebből 77 az egyházfenntartó választó, Vígtelkén 37 a tag, ill. 34 a választó.

Napjainkban a község megközelítőleg összesen 190 háztartást számlál. Lakossága az évek folyamán csökkenő tendenciát mutat. A fellelhető adatok szerint 1880-ban 616-an laktak a falut. 1910-ben 534 lakosából 531 magyar és 3 szlovák, Vígtelkén pedig 194 magyar élt. 2001-ben már csak 464 lakosról szólnak az adatok, amelyből

291 magyar és 136 szlovák. 2011-ben pedig 458 lakosából 235 magyar és 157 szlovák.

„Az idei éveleji adatok szerint a 464 lakosból 170 roma. Számuk állandóan mozog, mivel a tehetősebbek elmennek munka után. Községi Központot működtetünk, amelyben hathatósan foglalkozunk elsődlegesen a roma, de nem csupán a roma származású polgárokkal, hanem minden hozzánk fordulónak jó szívvel segíünk. Az itt alkalmazott szakemberek sok terhet levesznek a községi hivatal válláról az apró ügyintézés során. A mindennapi problémák megoldásán és a munkakeresési folyamaton kívül a község kulturális életét is szervezik az itt dolgozók. Gyermek, napközis foglalkozásokat valósítanak itt meg, és egyfajta tanodaként is működnek. A koronavírus ideje alatt is azon családok gyermekeivel foglalkoztak, ahol nem tudták megoldani az otthoni online oktatást.

A református egyház cigány-missziós programja keretén belül pedig a HEKS svájci protestáns segélyszervezet támogatásával éveken keresztül különböző programok, sportos, zenés foglalkozások, igei alkalmak és evangelizációk valósultak meg. Jelenleg

a program után a közösségi foglalkozások saját tempóban zajlanak, illetve a kézműves foglalkozásokat az önkormányzat által működtetett Községi Központ biztosítja, valamint az egyházzal együttműködve a hittanórák is itt vannak megtartva. Továbbá egyházi szervezésben, de szintén a Községi Központtal együttműködve évente Szalócon megrendezésre kerül a gyerektábor, és jelenleg Vigtelkén a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával havi rendszerességgel szerveznek foglalkozásokat a gyerekeknek tíz hónapra keresztül” – tudtuk meg Ambrúš Gézától, a község polgármesterétől, aki elmondta azt is, hogy a községben nem működik sem óvoda, sem iskola, és a fiataloknak hiányzik a sportolási lehetőség.

„Nincs sportpályánk sem. Ez egy következő olyan feladat, amelynek megoldása a jövőben az önkormányzatra vár. A jövő generációjának jó lenne átadni egy élhető világot, amely nem távolodik el nagyon a természettől sem. 1989 után az államnak nem volt semmilyen koncepciója a mezőgazdaságra és ennek okán a falvak hátrányba kerültek. Az alul képzett emberek nehezen találnak munkát. További jelentős problémának látom, hogy az ország vezetése megnehezíti a kis vállalkozá-

sok életét a magas adóterhekkel és leterhel minden szférát a bürokráciával.

Manapság egy falu élete nagyban függ a külső hatásoktól, és nagy léptékben zajlik a globalizáció minden téren. Rövid időszak alatt gyors változások történnek, és nagyon gyors a jelen ember élete. Az aktív korosztálynak, a fiataloknak le kellene kicsit lassítaniuk. Nem lehet ennyire gyorsan élni. Meg kell, hogy ismerjék közösségüket, környezetüket, értékeljék azt és soha ne felejtsek el, honnan indultak. Többet kellene egymásra figyelni és törődni a másikkal bárhol is vannak a nagyvilágban” – osztotta meg velünk meglátásait a falu első embere.

A járási székhelyű város közelsége nagyban érezhető a faluban. Nem képezett ez alól kivételt a gyerekek ott dolgozó szüleinek döntése sem. Többször reggelente vitték magukkal az ott található oktatási intézményekbe csemetéjüket. Mivel a községben egyrészt a gyereklétszám, másrészt az épület állapota miatt 2011 óta az óvoda nem működik, az önkormányzat tervei közt szerepel az épület felújítása. Mivel nincsenek sportlehetőségek, és két infrastruktúra közé van a falu beszorulva, sportpálya kialakítása már csak a megfelelő terület tulajdonjogi rende-

zése és megvásárlása miatt is nehézkesen menne. Ezért az egykori óvoda épületében sport és kulturális központot szeretnének létrehozni, amely a terem sportoknak adna helyet. Jelenleg a megvalósítás első lépésénél tartanak, a projektdokumentáció elkészítése van folyamatban.

További terveik közt szerepel a köz-eljövőben a közvilágítás bővítése is. 2002-ben végbement a gázosítás a faluban, megtörtént a közút felújítása, megvalósult a Községi Hivatal épületének hőszigetelése és új központi fűtés lett bevezetve. Ravatalozót is építettek a szalóci temetőnél, és bár 1989 után megépült a faluban a vízhálózat, de a lakosok közül vajnyi kevés az igénylő, így a mai napig nem használják azt.

A nehézségek ellenére a községben évente megrendezésre kerül az újvízi túra a pelsőci-fennsíkra, a gyermek maszkabál, a virágvasárnap, a gyermeknap, a nyugdíjas nap, és az adventi időszakban káposztalevesssel, puncssal, forralt borral és mézes kek-

szekkel várják az érdeklődőket a község közterületén.

A falu lakosainak Szalócon 60,10 %-a, Vigtelkén pedig 62,10 % -a aktív kor alatti, még a nyugdíjasok Szalócon 22,10, Vigtelkén 16,84 %-át teszik ki a lakosságnak. Az önkormányzat még is odafigyel rájuk, és munkanapokon igény szerint bebiztosítja számukra a friss, meleg ebéd házhoz szállítását a rozsnói Vöröskereszt kifőzdéjéből.

„Az étkezési lehetőségre körülbelül 15 – 18 nyugdíjas tart igényt. Számuk a hetente leadott megrendelésektől függ, ugyanis a heti menü ismeretében kinek mire van étvágya kerülnek megrendelésre az ebédek” - választa fel az időseket segítő igyekezetüket Ambrúš Géza, majd hozzátette, hogy a községben nyugdíjasklubra nincs igény. „A nyugdíjasok is beletanultak az online életformába, és ez befolyásolja életüket. Sokan „facebookolnak”. Másrészt rákényszerültek haladni a korrallal, hiszen nem egyet ismerek, aki közülük a laptopon keresztül tartja a kapcsolatot

családtagjaival. Igazából a kor vívmányainak hatására otthonukba ment a világ” - mondta, akitől azt is megtudtuk, hogy a községben a magyarok számaránya alapján működik a két nyelvű ügyintézés is:

„A magyar nyelven történő ügyintézés minden formája megvalósul. Van, aki írásban, van, aki szóban intézi ügyeit magyarul. Van, aki csak szlovákul intézkedik, mivel vannak szlovák lakosaink, akik nem tudnak magyarul. Jellemzően az idősebbek igénylik kifejezetten csak a magyar nyelven történő ügyintézését. Az alkalmazottaink mindkét nyelvet bírják, és igyekszünk mindent két nyelven közzétenni. Ha valamilyen népszerűsítést szolgáló anyag érkezik hozzánk, illetve a megívókat, plakátokat is két nyelven nyomtatjuk és hordjuk ki” – mutatott rá a magyar nyelv hivatalos használatára községükben a polgármester.

Beke Beáta

Vyhlasenie návštevníka školy o bezinfekčnosti
Az iskola látogatójának nyilatkozata a fertőzésmentességről

Vyhlasujem, že ja

Kijelentem, hogy én,

.....

bytom v

.....

.....

lakcímen,

neprejavujem príznaky akútneho ochorenia (telesná teplota nad 37,5 °C alebo triaška, malátnosť, neprimeraná únava, začervenanie, zapálené oči s výtokom, upchatý nos so sťaženým dýchaním nosom, hustý skalený, zafarbený (žltý, zelený) výtok z nosa (nádcha), bolesť uší, výtok z uší, oslabený sluch, suchý dusivý kašeľ, vlhký produktívny kašeľ, vracanie, riedka stolica niekoľkokrát denne, novovzniknuté začervenanie kože, vyrážky, chrasty a pod. na koži), že regionálny úrad verejného zdravotníctva ani lekár všeobecnej zdravotnej starostlivosti mi nenariadil karanténne opatrenie (karanténu, zvýšený zdravotný dozor alebo lekársky dohľad).

Nie je mi známe, že by som ja, alebo iné osoby žijúce so mnou v spoločnej domácnosti, prišli v priebehu ostatného týždňa do styku s osobami s podozrivými alebo chorými na ochorenie Covid 19.

nem mutatom heveny megbetegedés tüneteit (37,5 °C feletti testhőmérséklet vagy hidegrázás, elesettség, túlzott fáradékonyság, kivörösödött, begyulladt és váladékozó szem, eldugult orr nehézlégzéssel, sűrű köcsenyás, elszíneződött (sárga, zöld) orrváladék (nátha), fülfájás és fülfolyás, megromlott hallás, fojtó száraz köhögés, erőteljes váladéktermeléssel járó köhögés, hányás, napi többszöri ritkás széklet, újonnan keletkezett bőrpírok, kiütések, varasodások és egyéb bőrelváltozások), és hogy sem a regionális közegészségügyi hivatal, sem körzeti orvos nem rendelt el számomra karanténintézkedéseket (karantént, fokozott egészségügyi felügyeletet vagy orvosi felügyeletet).

Tudomásom szerint sem én nem kerültem, sem a velem közös háztartásban élő további személyek nem kerültek az elmúlt hét során kapcsolatba COVID-19 megbetegedésben szenvedő vagy COVID-19

Som si vedomý(á) právnych následkov v prípade nepravdivého vyhlásenia, najmä som si vedomý(á), že by som sa dopustil(a) priestupku podľa § 21 ods. 1 písm. f) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

megbetegedésre gyanús személyekkel.

Tudatában vagyok a hamis nyilatkozattétel jogi következményeinek, különösen annak, hogy a Tt. 372/1990. sz., a közigazgatási szabálysértésről szóló többször módosított törvény 21. § 1. bek. f) pontja szerint szabálysértést követnék el.

V .....-ban/ben dňa ..... napján.

.....

podpis

aláírás

Vyhlásenie zákonného zástupcu o bezinfekčnosti A törvényes képviselő nyilatkozata a fertőzésmentességről

Vyhlasujem, že dieťa/ žiak

Kijelentem, hogy a gyermek/tanuló,

.....

bytom

.....

lakcímen,

.....

neprejavuje príznaky akútneho ochorenia ako je telesná teplota nad 37,5 °C alebo triaška, malátnosť, neprimeraná únava, začervenanie, zapálené oči s výtokom, upchatý nos so sťaženým dýchaním, hustý skalený, zafarbený (žltý, zelený) výtok z nosa, nádcha, bolesť uší, výtok z uší, oslabený sluch, suchý dusivý kašeľ, vlhký produktívny kašeľ, vracanie, riedka stolica niekoľkokrát denne, novovzniknuté začervenanie kože, vyrážky, chrasty a pod. na koži.

nem mutatja heveny megbetegedés tüneteit, mint 37,5 °C feletti testhőmérséklet vagy hidegrázás, elesettség, túlzott fáradékonyság, kivörösödött, begyulladt és váladékozó szem, eldugult orr nehézlégzéssel, sűrű köcsenyás, elszíneződött (sárga, zöld) orrváladék (nátha), fülfájás és fülfolys, megromlott hallás, fojtó száraz köhögés, erőteljes váladéktermeléssel járó köhögés, hányás, napi többszöri ritkás széklet, újonnan keletkezett bőrpírok, kiütések, varasodások és egyéb bőrelváltozások.

Zároveň vyhlasujem, že regionálny úrad verejného zdravotníctva ani lekár všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast menovanému dieťaťu/žiakovi nenariadil karanténne opatrenie (karanténu, zvýšený zdravotný dozor alebo lekársky dohľad).

Egyben kijelentem, hogy sem a regionális közegészségügyi hivatal, sem a nevezett gyermeket/tanulót kezelő gyermek- és ifjúsági orvos nem rendelt el számára karanténintézkedéseket (karantént, fokozott egészségügyi felügyeletet vagy orvosi felügyeletet).

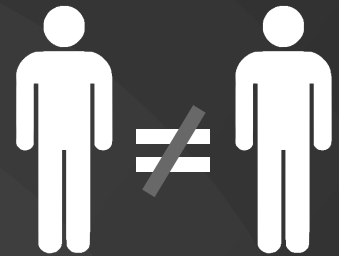
Som si vedomý(á) právnych následkov v prípade nepravdivého vyhlásenia, najmä som si vedomý(á), že by som sa dopustil(a) priestupku podľa § 21 ods. 1 písm. f) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Tudatában vagyok a hamis nyilatkozattétel jogi következményeinek, különösen annak, hogy a Tt. 372/1990. sz., a közigazgatási szabálysértésről szóló többször módosított törvény 21. § 1. bek. f) pontja szerint szabálysértést követnék el.

V .....-ban/ben dňa ..... napján.

Meno a priezvisko zákonného zástupcu: A törvényes képviselő családi és utóneve:	
Podpis zákonného zástupcu: A törvényes képviselő aláírása:	

MENNYIT ÉREK?

FONTOS
VAGYOK?

MENNYITEREK.SK